Է· ՏԱՐԻ 1894 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 2 ՄԱՐԵՐԻ 4382 — Հ. Տ. 9 ՄԱՅԻՍ 1890 — Ն. Տ. 21 ՄԱՅԻՍ 1890 — ՀԻՃՐ. 3 ՇԷՎՎԱԼ 1307 — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԻՆ ԻՇԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آرهولك
غزته‌سی اداره‌سی

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]	տարեկան	160
»	»	80
»	»	40
Գաւառաց	»	200
»	»	100
Օտար երկիր		56
»		28

[illegible]

Les Annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ
ՕՍՄ. ՊԱՐՏՈՒՑ ՓՈՓՈԽՄԱՆ
(ՔՕՆՎԷՐՍԻՕՆԻ)

4% ՕՍՄ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ՊԱՐՏՔ

Ֆր. 195,681,500. Անգլ. ոսկի 7,827,260. Օսմ. ոսկի 8,609,986.
Մարք 156,545,200.

Այս փոխառութիւն կը հրապարակուի ըստ հրովարտակի որ տրուած է ընդ մէջ Օսմ. Կայս. Կառավարութեան, Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչական Խորհրդոյն և Օսմ. Կայս. Պանքային, հրովարտակաւ որ հաստատուած է 1890 Ապրիլ 15/27ի Կայսերական Իրատէով.

Հրապարակաւ պիտի ստորագրուին 391,363 հատ պարտատոմսք, հատը 22 Օսմ. ոսկւոյ, ունեցին վճարելի, որոյ տոկոսն է Օսմ. ոսկի 0·88, և որոյ մայր-գումարն 100ին 100 հաշուով հատուցանելի է 44 տարիէն.

Մասնաւոր առանձնաշնորհմամբ, և նախ քան զամենայն, այս պարտատոմսից վերաբերեալ վճարմանց յատկացած են ՏԻՒԱՒՈՏԻ ՕՍՄ. ԲԼԺԻՒՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՐԿՆ և այլ հասոյթք որք յատկացած են Օսմ. Հանրային Պարտուց վճարման, ընդ մատակարարութեամբ Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչական Խորհրդին.

Այս նոր փոխառութիւն յատկացեալ է 1881ին եղած և Փրիորիթէ կոչուած 5% տոկոսաբեր Օսմ. Առանձնաշնորհեալ Պարտատոմսից տոկոսին զեղչման կամ գլխաւորին հատուցման, որք նոյն հասոյթներով երաշխաւորեալ էին, և հետևաբար այս նոր փոխառութիւն նոր բեռ մը չէ Օսմ. Գանձուն վրայ.

Այս փոխառութեան պարտատոմսից կցեալ են վեցամսեայ կտրօններ՝ ոսկեգրամով վճարելի Մարտ 13ին և Սեպտ. 13ին.

Վճարմունք պիտի կատարին ի ձեռն Օսմ. Կայս. Պանքայի, ի Փարիզ՝ 19 Ֆր., ի Լոնտոն՝ 8 շիլին, ի Կ. Պոլիս՝ 44 գրուշ ոսկեգրամ, և Օսմ. Կայս. Պանքայի Թղթակցաց ձեռամբ, ի Պերլին և ի Ֆրանքֆորթ 8 մարք, և յԱմսթերտամ՝ գրամոց փոխի գնով.

Այս փոխառութեան պարտատոմսք 100ին 100 հաշուով հատուցանելի են վեցամսեայ 88 վիճակահանութեամբք, որք պիտի կատարին ի Կ. Պոլիս ամեն տարւոյ Փետր. և Օգոստ. ամսուն, ընդ հսկողութեամբ Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչական Խորհրդոյն և Օսմ. Կայս. Պանքային. Առաջին վիճակահանութիւնն 1891 Փետր.ին է.

Փետր. ամսուն վիճակահանութեամբ ելած Պարտատոմսք կը վճարուին յաջորդ Մարտ [illegible], Օգոստ.ին [illegible] կը վճարուին յաջորդ Սեպտ. 13ին, հետևեալ կերպիւ.
Ի Կ. Պոլիս՝ 22 օսմ. ոսկւոյ վճարմամբ, և յԱմսթերտամ [illegible] ի Պերլին և Ֆրանքֆորթ 450 մարք, [illegible] համեմատ.

ՀԱՆՄԱՆ ԳԻՆ 18 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԵՒ 11 ՂՐՇ.

Տոկոսը կը հաշուի 1890 Մարտ 13էն

Ստորագրութիւններ պարտին հետևեալ եղանակաւ վճարել.	Օսմ. Ոսկի
Ստորագրման պահուն, 1890 մայիս 22ին,	2·20
Պարտատոմսից վերջնական բաշխուած պահուն	2·71
Յունիս 20էն 25	6·60
Յուլիս 20էն 25	6·60
Գումար, Օսմ. Ոսկի	18·11

Ստորագրողք որոց են այս պայմանաժամերը մէկէն վճարել՝ երբ և ուզեն՝ 4% զեղչ.

Այն ստորագրողք որք պարտատոմսից վերջնապէս բաշխուած պահուն բոլոր պայմանաժամերը կանխիկ վճարեն, ոսկեգրամ 7 գրուշի պարգև մը պիտի ընդունին առ մէն մի Թուղթ, որով 18·11 ոսկւոյ պարտատոմսն 18·04 ոսկւով պիտի ընդունին, դարձեալ 1890 Մարտ 13էն հաշուելով տոկոսն.

Իսկ այն ստորագրողք որք յաջորդաբար իրենց վճարումներն՝ % 6 տոկոս զեղչ վճարել տան.

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ԿԱՏԱՐԻ
Ի Կ. ՊՈԼԻՍ ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ՄԷՋ, 1890 ՄԱՅԻՍ 22, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

Ստորագրուած պարտատոմսից ստորագրողներուն բաշխուած պահուն, առանց ժամանակաւոր վկայագրեր պիտի տրուին, որոց վրայ Մարտ 13էն մինչև Սեպտ. 13ի տոկոսը պիտի վճարուի, գրոշմով նշանակելով, 1890 Սեպտ. 13ին, մէն մի պարտատոմսի վրայ 44 գրուշ ոսկեգրամի վճարմամբ.

Իսկ բուն պարտատոմսք եօթէն պիտի տրուին ստորագրողաց, որք իրենց ժամանակաւոր վկայագրերն ետ տալով պիտի ընդունին իրենց ստորագրած պարտատոմսերուն վերջնական Թուղթերն, որոց վրայ պիտի գտնուի 1891 Մարտ 13ին վճարելի կտրօնն. Այս վերջնական Թուղթեր պիտի մասնակցին առաջին վիճակահանութեան, որ 1891 Փետր.ին պիտի կատարի.

Եթէ ի հրապարակ հանուածէն աւելի պարտատոմսք խնդրուին ստորագրողաց կողմէ, համեմատաբար պիտի զեղչուին ամեն խնդրանք. Բայց բնաւ չպիտի զեղչուին անոնց խնդրանք որք իրենց ունեցած Փրիորիթէ Թուղթերը փոխման կ'ընծայեն. Այսպիսիք քանի՛ հատ հին Թուղթ որ բերեն՝ նոյնչափ պիտի ընդունին նոր Թուղթերէն.

ՓՈՓՈԽՈՒՄ 5% ՓՐԻՈՐԻԹԷ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԻՑ

Փրիորիթէ կոչուած 5% Առանձնաշնորհեալ Պարտատոմսից տէարք նախամեծար իրաւունք ունին —առանց զեղչման— ստորագրելու այս նոր փոխառութեան պարտատոմսերուն, հատը 18 ոսկի և 4 գրուշէն.

Այս նպատակաւ, իրենց Թուղթերը մինչև 1890 մայիս 22 պիտի յանձնեն վերև նշանակեալ մասնաճիւղերուն, որք զանոնք ի վճարում պիտի ընդունին 22 ոսկի 37 գրուշէն, որ կը ներկայացնէ գրամագլուխն՝ յաւելեալ 5% շահով, մինչև 1 յունիս 1890. Արժէակարք, յայտարարելով թէ կը ստորագրուին նոր փոխառութեան, 20 աւուր պայմանաժամ պիտի ունենան Թուղթերն յանձնելու.

Փրիորիթէ պարտատոմսից փոխառութենէն յառաջ եկած տարբերութիւնք, երբ նոր փոխառութեան մէկ պարտատոմսին չափ արժէք չունենան, արժէտիրոջ ետ պիտի տրուին դրամով.

Այն Փրիորիթէ պարտատոմսք որք մինչև 1890 Մայիս 22 չեն ներկայացուիր փոփոխման, այնինքն Քօնվէրսիոնի, դրամով պիտի հատուցուին և բարձուին, և յառաջիկային պիտի որոշուի այս հատուցման Թուականն. Սկսեալ Թուականէն յորում պիտի հատուցուի Փրիորիթէ Թղթոց մայր գումարը, տոկոս այլ ևս չպիտի բանի այս հին Թղթոց վրայ.

Պէտք եղած յեռանկարութիւններ պիտի կատարուին նոր փոխառութեան [illegible] ընդունելու համար [illegible] ստորագրութեան [illegible].

Ստորագրութիւնք՝ Ի ԼՈՆՏՈՆ — Կ. ՊՈԼԻՍ — ՊԵՐԼԻՆ. — ՖՐԱՆՔՖՈՐԹ. — ԱՄՍԹԷՐՏԱՄ. — ՓԱՐԻԶ. — ՊՐՈՒՍԷԼ. — ԺԸՆԵՎ.

Ստորագրութիւնք այժմէն նամակաւ կ'ընդունուին յՕսմ. Կայս. Պանքան, ի Ղալաթիա.

Կ. ՊՈԼԻՍ, 9 ՄԱՅԻՍ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԴԷՊՔԵՐ ԵՒ ԶՐՈՅՑՆԵՐ

Չեռնակորայի իշխանը Փէթերսպուրկ կ'երթայ. Զուարճութեան համար չէ, կ'ըսէ Վիէննական թղթակիցն Թայմզի. Պալքանեան խնդիրք խորհրդակցութեան գլխաւոր նիւթը պիտի լինին ընդ մէջ Չարին և Սեւ Լերան իշխանին. Միլան Թագաւորի հրաժարումէն ետքը, Նիքոլա իշխան կը կարծէր թէ իւր անձին վրայ պիտի միացնէին Չեռնակորայի և Սերպիոյ թագերը. Բայց Չարը մերժեց. Սերպիոյ պատանի Թագաւորին, որ արդէն չատ սիրուն տղայ մ'է, և քաղաքական նկատումներով ալ չուզեց վտարենել Սերպերը. Սերպիոյ, Չեռնակորայի և Ռումանիոյ միջև սերտ համաձայնութիւն ռուսական խոհեմն է. Սերպք զինուորական պատրաստութիւն մը զրկեցին Ռուսիա՝ 130,000 Պերտան հրացան գնելու, և Չարն երկար խորհրդակցութիւն մ'ունեցաւ Աթէնքի ռուս զինուորական կցորդին հետ. Իւր բարձրաթափիչ յոյսերուն ի դերև ելնելը վիշտ կը պատճառէ Նիքոլա իշխանին, որ ուրիշ գանգատներ ալ ունի. Ութ հազար չեռնակորացի գաղթականներ զրկած էր ի Սերպիա՝ դէպքերը պատրաստելու, բայց անոնք իրենց բիրտ ընթացքով խուսելի եղան Սերպերուն, որոց մէջ կը բնակին, և այժմ կը պահանջեն Չեռնակորա վերադառնալ. Ռուսք ուրիշ կողմէ յայտնած էին [illegible], քանի որ կ'ըսեն՝ Պուլկարիոյ աթոռը բաց կրնայ Թողուլ, և յայնժամ Ռուսիոյ նախասիրական ընտրելին Չեռնակորայի իշխանն է եղեր.

Փանիցա հաշտապետի դատին առթիւ եղած յայտնութեանց վրայ, Ռուսք կ'ուզեն փորձով ցուցնել թէ Պուլկարք արդարև դժգոհ են իրենց երկրին այժմեան դրութենէն. Ռուսիա անտարբեր չի կրնար Թողուլ տալ որ պուլկարական դատարանի մը մէջ զինք ամբաստանեն՝ դաւադրոց խումբ մը քաջալերելուն համար. Նիքոլա իշխանին խորհուրդ պիտի հարցուի թէ Պուլկարիոյ մէջ ռուսասէր հոսանք ինչպէս յառաջ կրնայ բերուիլ. Բայց Նիքոլա իշխան, թէև ժամանակաւ մեծ արկածախնդիր մը, այժմ տարիքոտ մարդ մ'է փորձառութեամբ զգաստացած, և հետևաբար հաւանական չէ որ արկածալից ձեռնարկութեանց միջամուխ լինի.

Թղթակիցը կը յարէ թէ հինգ տարիէ հետէ ռուս քաղաքականութեան Պուլկարիոյ մէջ անյաջողութիւնը վերագրելի է Պուլկարաց ազգային զգացման վրայ ռուս կառավարութեան թիւր տեղեկութիւն տրուելուն. Որովհետև պուլկար գիւղացիք քաղաքական խնդրոց անտարբեր են, ռուս կառավարութիւնը կարծեց թէ հակառուս ուսեալ դասուց իշխանութիւնն երկարատև չի կրնար լինել. Բայց պուլկար քաղքենի կամ միջին դասն, (պուրժուազին), ի գլուխ ունենալով զՊ. Ստամպուլով, եռանդ ցուցուց երկրին անկախութիւնը պաշտպանելու, և հաւանական չէ որ երբեք յօժարամիտ գտնուի այս ազգային դատէն հրաժարելու, ինչպիսի հնարքներ ևս մտածուին Ռուսաց և Նիքոլա իշխանին միջև.

ՄՈԼԹՔԷ ԿՈՄՍ Ի ՌԱՅԽՍԹԱԿ

Թէև իննսունամեայ, բայց Մոլթքէ կոմս կանոնաւորապէս ներկայ կը գտնուի Ռայխսթակի ամեն նիստերուն, գործնական օրինակ մը տալով չատ մը երիտասարդ երեսփոխաններու, և թէպէտ քիչ կը խօսի, բայց միշտ ի նպաստ կառավարական առաջարկութեանց կը քուէարկէ. Իւր բանախօսութիւնք գիտուորի չափ հազուադէպ են, և թերևս ա՛յս պատճառաւ մեծաւ հետաքրքրութեամբ և ուշադրութեամբ կը լսուին. Այս տարի ևս, զինուորական օրէնքի վիճաբանութեան առթիւ, խօսեցաւ, հերքելով Արմատականաց կարծիքն, որք ի սէր խնայութեան, ի սէր ազգային հարստութեան, զինուորական ծախքերը չափաւորել կը յանձնարարէին.

«Ցիչեցէ՛ք թէ, ըսաւ, երբ մեր դրացիներէն տկար գտնուինք, և երբ թշնամին մեր հայրենիքը կոխէ, ձեր մեծցնել ուզած ազգային հարստութիւնք պաշտպան չեն ունենար բնաւ. Ցիչեցէ՛ք դարուս սկիզբն, երբ Ֆրանսացիք վեց տարի հաստատուած մնացին Բրուսիոյ մէջ, և երբ [illegible] ազգէն միլիառ մը ֆրանք կորզած է. Թշնամին անգամ մը ներս մտնելէն ետքը չպիտի հարցունէ փնտռել թէ դրամը Պետութեան թէ անհատական դրամատանց մէջ կը գտնուի. Ո՛չ առաջէն 1813ին Ֆրանսացի Մարէշալ մը Համպուրկէ մեկնած պահուն, որ յայնժամ ֆրանսական քաղաք մ'էր, Համպուրկի դրամատան մը բոլոր հարստութիւնն իւր գրպանը դրեց առաւ իբրև յիշատակ. Թշնամին անգամ մը ներս մտնելէն ետքն հիմնայատակ կը կործանէ մեր գանձային չէնքն և մեր բազմամեայ խնայութեանց մթերքն. Եւ իւր բանակին չնորհիւ է միայն որ՝ իւր նիզակակցաց հետ միաբանութեամբ՝ Գերմանիա կրցաւ այսչափ տարիէ հետէ անվրդով պահել խաղաղութիւնը.»

Մոլթքէ հերքեց այն կարծիք թէ պատերազմը կառավարական վճռէ յառաջ կուգան. Ժամանակաւ այնպէս էր, բայց հիմա պատերազմը ազգային են, ժողովուրդներն են որ պատերազմ կը գրգռեն, և այս ազգային ընդհարմանց առաջուան կառավարական պատերազմներէն աւելի ահեղի են.

Կոմս Մոլթքէ ի վերջոյ յայտարարեց թէ «մեր Արևմտեան և Արևելեան դրացեաց խաղաղասէր հաւատոց մեծ արժէք ունին, բայց կատարեալ ապահովութիւնը մեր զօրութեան մէջ միայն կրնանք գտնել.»

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Լոնտոնի լորտ-քաղաքապետն և քաղաքային խորհուրդը փառաւոր երեկոյթ մը տուին ի պատիւ Պ. Սթէնլիի, որուն այս առթիւ լորտ-քաղաքապետը Թանկագին տուփի մը մէջ դրուած մատոյց Լոնտոնի պատուոյ քաղաքացիութեան մեծայարգ վկայականը.

Պ. Սթէնլի, բանախօսելով, ըսաւ թէ կը հաւանի Էմին փաշային Գերմանիոյ ծառայութեան մէջ մտնելուն. որովհետև Էմին փաշա ասպարիզէ է, և հետևաբար չէր կրնար Արևելեան Ափրիկէի անգլ. ընկերութեան ծառայութեան մէջ մնալ, որուն արգելեալ է օտար հպատակներ գործածել. Պ. Սթէնլի այս նոր ձեռնարկութեան մէջ աւելի յաջողութիւն կը մաղթէ Էմին փաշային քան զոր գտաւ Հասարակածային Ափրիկէի մէջ. «Իմ ափրիկեան ուղեւորութիւններէս ետքն, 1876ին, 1882ին և 1884ին բրած հրապարակախօսութիւնքս անտես առնուեցան յԱնգլիա, բայց Եւրոպացիք օգտուեցան անոնցմէ. Անգլիա կրնար գրաւել զՔօնկօ, բայց երբ Քօնկոյի ապագայ մ'ունենալը կը բացատրէի, երազատես կը համարէին զիս, մինչև որ Պէլճիա գրաւեց զՔօնկօ. Այսօր ալ կ'ըսուի թէ Անգլիա պէտք է գրաւէ զԱրեւելեան Ափրիկէ, և կը յուսամ թէ մեր մեծ ոստանն (Լոնտոն) հաւատարիմ պիտի մնայ իւր պատմական աւանդութեանց, իբրև խիզախ [illegible] ամեն ազգերու ձեռնարկութեանց մէջ. Մինչ մեր [illegible] հօրեղբօրորդիք և մեր պերճ դրացիք յառաջ կը խաղան կեդրոնական Ափրիկէի հարուստ երկրոց մէջ, Անգլիա անշարժ մնալու պատճառ չունի բնաւ.»

ԳԱՂԹԱՅԻՆ ՇԱՐԺՈՒՄ ԳԵՐՄԱՆԱՑ

Անցեալ չաբթուն գերման լրագիրք հրատարակեցին գերման կայսերական կառավարութեան և Արևելեան Ափրիկէի գերմանական Շոգենաւային Ընկերութեան միջև կնքեալ պայմանագիրն, որուն համեմատ տարեկան 900,000 մարքի պետական նպաստի փոխարէն, Ընկերութիւնն յանձն կ'առնու տասն տարի չոգենաւային երթեւեկութիւն պահպանել ընդ մէջ Գերմանիոյ և Արևելեան Ափրիկէի գաղթականութեան, առնուազն 2,200 տակառաչափ տարողութեամբ չոգենաւեր բանեցնելով, որք ժամն 10½ ծովային մղոն պիտի չերթան, և Համպուրկէ մինչև Տելակոայի փորթուկէզ ծովախորշը պիտի բանին (յԱրեւելեան Ափրիկէ,) հանդիպելով պելճիական կամ հոլլանտական նաւահանգիստ մը, նաև Լիզպոն, Նափոլի, Փոռ-Սայիտ, Ադէն, Զանզիպար և Տար-էս-Սալամ. Արևելեան Ափրիկէի նաւահանգստաց միջև ուրիշ չոգենաւեր պիտի բանեցնէ Ընկերութիւնն, որք 500 տակառաչափէ նուազ տարողութիւն չպիտի ունենան. Ընկերութիւնն յանձն կ'առնու գերմանական նաւարանաց մէջ և գերմանական նիւթերով շինուած չոգենաւեր բանեցնել, և գերմանական հանքածուխ գործածել, և որոշեալ Թուով կառավարական պաշտօնեաներ և զօրքեր ձրի փոխադրել.

ԼԵԶՈՒԻ ԽՆԴԻՐ
ՍԼԱՒ-ԿԱԹՈԼԻԿ ԵԿԵՂԵՑԵԱՑ ՄԷՋ

Չեռնակորայի Նիքոլա իշխանն Անթիվարիի Գեր. Միլինովիչ արքեպիսկոպոսն Հռոմ զրկեց՝ հաւնեցնելու համար Պապն որ Չեռնակորայի կաթոլիկ եկեղեցեաց մէջ սլաւական հին լեզուին գործածման թոյլ տայ. Երկու տարի յառաջ Չեթինէի կառավարութեան և Վատիկանի միջև կնքեալ պայմանագրոյն համաձայն, Նիքոլա իշխանին խնդրած այս արտօնութիւն արդէն տրուած էր Վատիկանի կողմէ. Բայց, կ'ըսէ Թայմզի թղթակիցը, Վատիկան անտեղեակ էր Սեւ Լերան իշխանին քաղաքական դիտմանց, և այժմ յաւագոյն ծանօթութեան մը վրայ՝ կ'ուզէ ետ առնուլ իւր տուած արտօնութիւնը. Չեռնակորայի կաթոլիկ եկեղեցեաց մէջ մուծանել ուզուած լեզուն հին կամ գրաբար սլաւերէնն է, որ կը գործածուի Ռուսիոյ, Սերպիոյ և Պուլկարիոյ օրթոտոքս եկեղեցեաց մէջ. Բայց քաղաքական տեսութեամբք աւստրիական կառավարութիւնը միշտ հակառակած է այս լեզուին մուծման Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կաթոլիկ եկեղեցեաց մէջ. Եւ հետևաբար Չեռնակորայի և Վատիկանի պայմանագրոյն այս կէտին դէմ առարկութիւն ըրաւ. Եթէ Վատիկան զիջում ընէ Չեռնակորայի, նոյն գրաբար լեզուն գործածելու արտօնութիւն պիտի խնդրեն [illegible] Աւստրիոյ-Հունգարիոյ. Եւ եթէ Վատիկան ասոնց ևս զիջում ընէ, Համոզուած ենք հզօր նեցուկ մը ձեռք կը ձգեն Աւստրիոյ Կայսեր հպատակաց մէջ իրենց քաղաքական ծաւալումը յառաջ տանելու. Թէև այս խնդրոյ վրայ Վիէննայի կառավարութեան հայեացքը պարզ է, բայց և այնպէս Տիաքովարի կաթոլիկ եպիսկոպոս Դեր. Ստրոսմայեր այս օրերս Հռոմ գնաց՝ օժանդակելու Անթիվարիի արքեպիսկոպոսին պահանջման. Ստրոսմայեր եպիսկոպոս գլխաւոր բաժինն ունեցած էր Չեռնակորայի և Վատիկանի պայմանագրոյն կնքման մէջ, և այժմ խորհուրդ կուտայ պապական փարչութեան թէ հաւատարմապէս գործադրելով այս պայմանագիր՝ կաթոլիկ եկեղեցին չահաւոր կ'ընէ սլաւ ազգութեանց մէջ.

ՀԱՅՔ Ց'ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ Ց'ԱՄԵՐԻԿԱ

Մանչէսթր Էկզամինըր-էնտ-Թայմզ կը գրէ մայիս 12 Թուով.

«Շաբաթ օր նոր ժողով մը տեղի ունեցաւ Հայոց եկեղեցւոյն յարակից առաջնորդարանին մէջ, Միացեալ Նահանգաց մէջ հայ եկեղեցի մը շինելու

— 150 —

ՓԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱՍՆ ՉՈՐՐՈՐԴ

ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆ

—Եղա՞ծ է երբէք որ ընդունայն տեղն ինծ զինես, զաւակս. Ուրեմն կը տարակուսի՞ս իմ գորովոյս վրայ, ի՞նչ բրած եմ քեզ որ այսպիսի կարծիք մը կազմես, ի՞նչ պատճառ ունիմ քու երջանկութեանդ ընդդիմանալու. Միթէ կը կարծես թէ կրնա՞մ երջանիկ ըլլալ քեզմէ հեռու.... Գահ մը առաջ մեկնելու խօսք կ'ընէիր.... կը կարծես թէ կը Թողու՞մ զքեզ որ հեռանաս քովէս. Եւ իրա՞ւ պէտք ունիս ինծի պայմաններ առաջարկելու.

—Ո՛չ, մայր իմ, ես այդ տեսակ բան չ'անցուցի միտքէս.

—Ա՛հ, որքա՜ն անգութ ես.... Այսպէս ուրեմն խոյս պիտի տայիր տունէն,... խոյս պիտի տայիր ինծմէ որ այնքա՛ն երկար ժամանակ քեզմէ զրկուած մնացի... գրեթէ ամբողջ կեանքս... այլ ևս չի տեսնե՞մ զքեզ. Ո՛չ, զաւակս, դու մայրդ չես սիրեր.

—Ուրեմն Թո՛յլ կուտա՞ս մեզ որ յուսանք.

—Այս աղջկա՛ն հարցուր զոր հօրը մահէն ի վեր չաբաթը քանի մը անգամներ տեսնելու կ'երթայի. Իրե՛ն հարցուր թէ վաղուց արդէն զգացած չէ՞ թէ ես արտակից բարեկամուհի մըն եմ իրեն համար.

—Այո՛, տիկին, սիրտս ձեր կողմը կը հակէր, ամեն անգամ երբ կը տեսնէի թէ սիրտ կուտայիք ինծ, երբ զիս սփոփեր կը տեսնէիք.

—Եւ եթէ այսօր հրաւիրեցի զքեզ, սիրելի աղջիկս,—Թո՛ղ որ այս քաղցրիկ անունը տամ քեզ և գուրգուրեմ զքեզ, ինչպէս կ'ընեմ իմ զաւակիս,—իմ պատճառներս ունէի. Միտքէս կ'անցնէր թէ գիտակցաբար պիտի օգնէիր ինծ. Կը նախազգայի թէ իրարու պիտի հանդիպէիք և թէ չպիտի կրնայիք երես առ երես գտնուիլ, այդքան երկար ամիսներէ յետոյ, առանց ձեր սիրոյը եւելելու և ձեր ներքին տառապանաց և վշտաց բոլոր գաղտնութիւնն արտայայտելու. Եւ աղէկ ըրի. Ձեր խորունկ եղբր. Ձեր սէրն այն է ինչ որ երազած էի թէ ըլլալու էր. անբիծ ու զօրաւոր. Ո՛հ, սիրելի զաւակներս, կ'ուզեմ որ երջանիկ ըլլաք.

Ֆէրնանտ բազուկները կարկառեց Միլէթին որ մօտ կ'ընէր, իբր թէ երազի մէջ եղած ըլլար, ու չէր հասկնար.

—Միլէթ, կ'ուզեմ որ իմ զաւկիս կինը ըլլաս.

—Ո՛չ, տիկին...

—Ո՛չ, մայր իմ, սիրեցեա՛լ մայրս.

Եւ Ֆէրնանտի հեծկլտանաց կը խառնուէին Միլէթի ու Անտրէի արցունքները.

Երջանկութեան հեծեծանքներ ու արցունքներ են, անհուն, գրեթէ ծարայեղ երջանկութեան մը, այնքա՛ն անակնկալ, այնքա՛ն անհնարին կը թուէր այն.

Մայրն իր բազկաց մէջ կը սեղմէ երկու սիրելիները.

Որովհետև անընդհատ կ'արտասուէ, արցունքներն իր տեսութիւնը կ'արգելուն և իր համբոյրները մերթ Անտրէի, մերթ Միլէթի ճակտին կը դրոշմէ, գիտակցաբար, միևնոյն խանդաղատանքով.

Ի՞նչ փոյթ. Չէ՞ մի որ երկուքն ալ հաւասար սիրով կը սիրէ. Եւ եթէ իր համբոյրներ հաւասարապէս սիրելի երկու ճակատներու վրայ կը դրոշմուին, չէ՞ մի որ միևնոյն սէրը կը միացնէ զայնս.

—Ո՛հ, մա՛յր, մա՛յր. Ճշմարի՞տ է, կ'ըսէր Անտրէ.

—Ճշմարի՞տ է, կը կրկնէր Միլէթ մեղմօրէն, չհամարձակելով դեռ հաւատալ.

—Այո՛, Միլէթ, դու իմ կինս պիտի ըլլաս...

Մանկամարդ աղջիկը բոլորովին կը գունաթափի. Արիւնը կը քաշուի երեսէն, չրթունքներէն կը զեղուի. Կարծես մահամերձ է և սաստիկ երջանկութիւնը չանթահար ըրած է զինքը.

—Ա՛հ, տէր Աստուած, կը գոչէ Անտրէ. Մա՛յր իմ, տե՛ս Միլէթ ինչ կ'ըլլայ.

Հազիւ ժամանակ կ'ունենայ բազկացը մէջ առնուլ մանկամարդ աղջիկը որ նուաղած է. Սրահ մը կը տանի զնա, երկիւղածութեամբ, մեծ զգուշութիւններով Թիկնաթոռի մը վրայ կը պառկեցնէ. Ֆէրնանտ անոր քով կը փութայ ու կը ջանայ սթափեցնել զնա.

Միլէթ աչքերը կը բանայ, կ'սթափի ու կը ժպտի.

—Ո՛հ, որչա՜փ երջանիկ եմ.

Ձեռները Ֆէրնանտի ու Անտրէի կը կարկառէ.

—Կարծեցի թէ պիտի մեռնիմ.

—Ինքզինքդ եկուր, սիրելի աղջիկս, պէտք է ապրիլ, ընդհակառակն, երջանիկ ըլլալու համար.

Սրահին պատուհանները բաց են.

Ցանկարծ, մեծ բակին աւազին վրայ ոտնաձայներու խուլ խշշիւն մը կը լսուի.

Անտրէ ետին կը դառնայ, պատուհանէն կը նայի.

—Նօէ՛լն է, կ'ըսէ. Որչա՜փ երջանիկ պիտի ըլլայ մեր երջանկութիւնը տեսնելով.

Եւ յիրաւի, Նօէլն է. Սրահին մէջ խօսակցութեան ձայներ լսած է. Ներս կը մտնէ. Կը նշմարէ այդ արտակարգ տեսարանը. Միլէթ Թիկնաթոռին մէջ՝ տակաւին տկար, կարի յուզեալ եւ խռովեալ. Հէգ աղջկան քով կը գտնէ Ֆէրնանտ որ կը համբուրէ զնա, անոր քով կը գտնէ նաև Անտրէ որ մանկամարդ աղջկան ձեռքերը բռնած է.

Եւ հակառակ արտասուաց որք դեռ չեն ցամքած այդ դէմքերուն վրայ, այնպիսի ուրախութեան երեւոյթ մ'ունէին այդ երեք անձինք, որ քահանային [illegible]

խորհրդոյն առթիւ. Գործադիր մասնախմբին ատենապետ և պատուիրակ Գ. Թոփճանեան գաղձեալ երկար բանախօսութիւն մ'ըրաւ, և այս ձեռնարկութեան վրայ նոր ծանօթութիւններ տուաւ. Յասպէս բանից Գ. Թոփճանեան իր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց ներկայից, ջերմապէս շնորհակալութիւն յայտնելով իրենց սիրալիր ընդունելութեան և առատաձեռն ձեռնտուութեան համար, և Մանչէսթրի հայ գաղթականութեան անդամք ամենք ի պատասխանի գովեցին Ամերիկայի Հայոց ձեռնարկութիւնն, և այսպէս վերջացաւ ժողովը.

«Մեր թղթակիցը գնաց տեսակցելու Գ. Թոփճանեանի հետ, որ իմացուց թէ այդ եկեղեցին արդէն իսկ շինուելու վրայ է յՈւօսթըր (Worcester, Mass.) գեղեցիկ գետնի մը վրայ, ընդմիջական հսկողութեամբ առաջնորդ ճարտարապետ Գ. Ըրլի և Հայոց Առաջնորդ Տէր. Յովսէփ վարդապետ Սարաճեանի. Շէնքին ենթադրեալ ծախքն է 8,000 տոլար (1,600 անգլ. ոսկի) և 250 հոգի պարունակելու չափ ընդարձակ պիտի ըլլայ, և անոր յարակից պիտի շինուի տուն մը, թէ՛ իբրև առաջնորդարան և թէ իբրև դպրոց. Նորակերտ եկեղեցին հանրային պաշտաման պիտի բացուի ի վերջ առաջիկայ յուլիս ամսոյ. Գ. Թոփճանեան նաև իմացուց մեր թղթակցին թէ այս առաւօտ կը մեկնի ի Լոնտոն, և յատկապէս շնորհակալութիւն յայտնեց Մանչէսթրի Հայոց կողմէ գտած համակիր աջակցութեան համար, յորոց ոմանք անձնապէս առատաձեռնօրէն մասնակցեցէ գտա, ուրիշներն ևս քաջալերած են, և այսպէս կլորիկ գեղեցիկ գումար մ' կարող եղած է հանգանակել ի Մանչէսթր»:

ՄԻԼԱՆ ԹԱԳԱՒՈՐ

Միլան թագաւոր Պելկրատ հասաւ, և իր որդւոյն հետ սիրալիր տեսակցեցաւ. Անոր հետ ճաշած պիտի երթայ, ներկայ գտնուելու ի պատիւ Եփրեմ Օպրենովիչի յիշատակին կատարուելիք հանդիսից.

—Ի Վիեննա Միլան թագաւոր տեսակցեցաւ Քալնոքի կոմսին հետ, բայց կայսեր ներկայանալու պատիւը չունեցաւ.

ՀԱՄԱՍԼԱՒԵԱՆՔ ՅԱՒՍՏՐԻԱ

Սթիրիոյ մէջ (Աւստրիա), Կրացի իշխանութիւնք խափանեցին [illegible] անուն սլաւական ընկերութեան պարզել ուզած [illegible] նշան մը կը կրէր.

ՀԱՄԱՍԼԱՒԵԱՆ ԺՈՂՈՎ

Կը հաստատուի թէ առաջիկայ մէջ սլաւական ժողով մը պիտի գումարի ի Քիէվ, կամ ի Պելկրատ, և կամ ի Փրակա, հիւրիքեան կոչուած արդի սլաւական այբուբենին վրայ հիմնեալ միօրինակ գրութիւն մ'ընդունելու համար, զոր անխտիր գործածեն ամեն սլաւ ժողովուրդք. Յայտնի է թէ կաթոլիկ Սլաւք, մանաւանդ Լեհք և Չեխք, որք սլաւ ժողովրդոց ամենէն զարգացեալներն են, լատին տառեր կը գործածեն. Ռուս լրագիրք այս գրական միութեան գաղափարն համակրանօք կ'ողջունեն, յուսալով թէ այս կերպիւ սլաւ ժողովրդոց մէջ վերջապէս կ'իրագործուի իմացական միութեան բաղձանքը. Նոյն լրագիրք ջերմագին հրաւէրներ կ'ուղղեն Լեհերուն և Չեխերուն. բայց սոքա թէ՛ քաղաքական պատճառներով և թէ լատին տառից դիւրութեան պատճառաւ կը դժկամակին հաւանիլ.

Այբուբենի միութեան հետ կը փափաքուի նաև լեզուի միութիւն հաստատել. Սլաւոց հին եկեղեցական լեզուն մէկ է, բայց անգործածելի է այժմ, և նոր սլաւ լեզուք անխտիր ամեն սլաւ ժողովրդոց հասկնալի չեն. Կը փափաքուի յօրինել ընտրական նոր լեզու մը, նոր քերականութեամբ մը, զոր գէթ սլաւ ժողովրդոց գիտնականք ու գրագէտք միօրինակ գործածեն, և յետ օրինաց ժամանակաց տակաւ գործածելի ընծայեն.

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ Գ. ՍԹԵՆԼԻԻ

Գ. Սթէնլի նշանուեցաւ Օր. Տորրթէա Թէնանթի հետ, և ամուսնութիւնն յունիսի վերջը տեղի պիտի ունենայ. Օր. Թէնանթ շատ ճարտար պատկերահան մ'է, և Անգլիական Ակադեմիոյ և ուրիշ պատկերասրահներու մէջ իր գործը շատ կը հաւնուի.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ առաւօտ իւր հետն ունենալով Պատրիարքարանի գործակատար Փրէնկեան Աբրահամ Էֆէնտին, կայս. պալատ գնաց ի շնորհաւորութիւն Պայրամի տօնին.

Ս. Պատրիարք Հայրն ընդունուեցաւ երկրորդ սենեկապետ Հաճի Ալի պէյի կողմէ և խնդրեց Ն. Վսեմութենէն որ Պայրամի տօնին առթիւ յանուն Հայ ազգին իւր շնորհաւորութիւնները մատուցանէ յառ կայսգահոյից.

Հաճի Ալի պէյ անմիջապէս գնաց Վեհ. Սուլթանին մատուցանել Ս. Պատրիարք Հօր շնորհաւորութիւններն և վերադառնալով հաղորդեց Ն. Կ. Վեհափառութեան բարձր գոհունակութիւնն ու կայսերական բարեւները.

Ս. Պատրիարք Հայրն անտի մեկնելով շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ կայս. պալատան առաջին քարտուղար Վսեմ. Սիւրէյյա փաշային և Վեհ. Սուլթանի մառանապետ Օսման պէյի.

Ն. Ամենապատուութիւն կայս. պալատէն մեկնելով, ուղղակի Նշան Թաշ գնաց և անդ շնորհաւորական այցելութիւն տալով Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Քեամիլ փաշայի, Նախորդ Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Սայիտ փաշայի, Արտաքին գործոց Նախարար Վսեմ. Սայիտ փաշայի և գաղթականաց ընդհանուր վարչութեան նախագահ Վսեմ. Խասան Րիզա փաշայի, շնորհաւորեց Պայրամի տօնը.

Ս. Պատրիարք Հայրն անտի Օրթաքիւղ գնաց և նոյնպէս շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Սպարապետ Բարձր. Ալի Սայիպ փաշային [illegible] Ծովային Նախարար Վսեմ. Հասան փաշայի.

Ն. Ամենապատուութիւն Օրթաքիւղէն Պէյլէրպէյ երթալով այցելութիւն տուաւ Դատական նախորդ Նախարար Վսեմ. Ճէվտէտ փաշային և անտի ի Բումելի Հիսար՝ Դատական Նախարար Վսեմ. Րիզա փաշային և շնորհաւորեց Պայրամի տօնը.

Կովկասեան լրագրին հեռագրուած են Երեւանէն, որ ապրիլի 22ին իտալական թագաժառանգը, որ այժմ ճանապարհորդում է Կովկասում, հասել է Երեւան. Տեղական իշխանութիւնը և բազմաթիւ ամբոխ դիմաւորեցին իտալական պրինցին. Ընդունելութիւնը շատ հանդիսաւոր էր. Երեւանեան քաղաքը լուսաւորված էր. Ապրիլի 23ին պրինցը այցելեց Էջմիածնի վանքը. Այդտեղ ընդունեց պրինցին Երեւանի եպիսկոպոսը, ապա Վեհափառ Կաթողիկոսը ողջունեց պրինցին մի կարճ ատենաբանութեամբ և հրաւիրեց նայել վանքի թանգարանը, տաճարը և գրադարանը. Ապա պրինցը այցելեց Կաթողիկոսին վեհարանի մէջ և այդտեղ Կաթողիկոսը ընծայեց իտալական թագաժառանգին կենաց փայտի մասունքներ պարունակող մի խաչ և իր օրհնութիւնը տուեց պրինցին. Պրինցի վերադարձին դէպի Երեւան, քաղաքը մի ժողովրդական ամբոխմութիւն սարքեց ի պատիւ բարձր հիւրի. (Մշակ)

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Յառաջիկայ հինգշաբթի օր, Տեառն մերոյ Ս. Համբարձման տօնի առթիւ, Ն. Բարձր Սրբազնութիւն՝ Ամեն. Տ. Խորէն Պատրիարք Հայրն հանդիսաւոր Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ ի Ս. Փրկիչ եկեղեցւոջ, վասն հոգւոց հանգուցելոց հաստատութեանս մեծանուն հիմնադրին՝ Պէզճեան Յարութիւն Ամիրայի, նաև այլոց բարերարաց.

Արդ՝ ներկայիւս կը հրաւիրուին բարեպաշտ ազգայինք նոյն աւուր կրօնական հանդիսին ներկայ գտնուիլ ի մխիթարութիւն պատարագելոց.

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան Ազգ. Հիւանդանոցի

Ատենադպիր — Ատենապետ
Տ. ԿԻՐԱՄԻՒՇԿԷՐՏԵԱՆ — Գ. ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ

Ծանօթ. — Հոգաբարձութիւնս՝ բարեպաշտ ժողովրդեան դիւրութեան համար, երկաթուղւոյ վարչութեան հետ բանակցելով, նոյն օրն հետեւեալ կառախումբերն Հիւանդանոցի առջեւ պիտի կենան.

	Ըստ Բերայ		Ըստ Եդիկուլէ	
Թիւ	Ժամ	Րոպէ	Ժամ	Րոպէ
12	1	10	8	30
16	2	10	9	30
18	2	40	10	—
20	3	10	10	30
24	4	10	11	30

ՄԵՐ ԹԵՐԹՕՆԸ

Այսօր կ'աւարտի մեր Թերթօնը, և յառաջիկայ շաբաթ օրէն կ'սկսինք հրատարակել Օգդաւ Ֆէօյէի նորագոյն վէպը,

ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏԻ ՊԱՏԻՒ,

որ Ֆրանսական մամլոյն կողմէ անցեալ ամսոյ մէջ ողջունուեցաւ իբր մեծանուն ակադեմականին ամենէն ընտիր գործերէ մին:

Վաղը, հինգշաբթի, «ԱՐԵՒԵԼՔ» չ'հրատարակուիր Համբարձման տօնին պատճառաւ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՇՆՈՐՀ

Վեհ. Սուլթանն հրամայած է Իւր անձնական մառանէն Արկղէն 2000 ոսկի շնորհել այն իսլամ և ոչ-իսլամ վարժարաններու աշակերտաց և ուսուցչաց, որք Խըրգայի Շէրիֆի հանդիսի օրը Ն. Կ. Վեհափառութեան անցած ճամբուն վրայ կենալով, մաղթերգներ երգած էին.

Ն. Կ. Վեհափառութիւն հրամայած է միանգամայն որ Կրթական Նախարարութեան պաշտօնատան մէջ յանձնաժողով մը կազմուի և անոր միջոցաւ կատարուի կայս. պարգեւի բաշխման գործողութիւնը. Վեհ. Սուլթանի այդ դրամական պարգեւն արդէն յանձնուած է նոյն Նախարարութեան.

Օգոստափառ Սուլթանին ուսումնասիրական բարձր զգացմանց այս հաւաստիքը նոր յաւելուած մ'է այն բազմաթիւ շնորհաց վրայ զորս վեհանձնաբար կ'ընէ միշտ կրթական գործին յառաջխաղացութեան համար և Իւր այս նոր շնորհ երախտագիտութեամբ կը լնու անխտիր Իւր բոլոր հպատակները.

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Լէոն ԺԳ Պապը Պիոս Թ պատուանշանի առաջին աստիճանը նուիրած է հեռագրական և թղթատարական վերատեսուչ Հասան Ալի էֆէնտիին.

Կ. Պոլսոյ պապական նուիրակ Տ. Պոնէթթի երկուշաբթի օրը Հասան Ալի էֆէնտիի բնակարանն երթալով, յիշեալ պատուանշանն անձամբ յանձնեց Ն. Վսեմութեան.

ՍԱՎՈՒԱՅԻ ԹՈՄԱՍ ԻՇԽԱՆԸ

Այս գիշեր Եըլտըզի պալատան մէջ հացկերոյթ մը պիտի տրուի ի պատիւ Սավուայի Թոմաս իշխանին, գեր-ծովակալ Միջերկրականի իտալական նաւատորմի երկրորդ բաժանման.

. . .

Իշխանը երկուշաբթի առաւօտ Տօլմա Պաղչէի պալատան մէջ Պայրամի հանդիսին ներկայ գտնուելէ յետոյ, Օթէլ Ռուայեալ դարձաւ ուր ճաշեց և անտի կառքով Պոլիս անցաւ ընկերակցութեամբ Ահմէտ Ալի փաշայի, կայս. թիկնապահ Մէհմէտ պէյի և իր հետեւորդաց. Ն. Բարձրութիւն այցելեց Այա Սոֆիայի Սուլթան Ահմէտի մզկիթներն ու Քաարիէ ճամիսն. Յետոյ, Կ. Պոլսոյ բերդերուն շրջանը կատարեց մինչեւ Եդիկուլէ ուր Թէրսանէի շոգեմակոյկներ և պալատական նաւակներ կ'սպասէին. Իշխանն և իր հետեւորդք պալատական նաւակներու մէջ բազմելով Թօփհանէ եկան ուստից պալատական կառքերով Բերա գնացին.

Երկուշաբթի գիշեր իտալական դեսպանատան մէջ փառաւոր հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ իշխանին. սեղանին ներկայ էին, բաց ի Ն. Բարձրութենէն, իւր առաջին թիկնապահը՝ Քաալօ Կալէանի, իտալական Լէյթ-Նօս զրահաւորին հրամանատար Քաալօ Ալպէրթօ, Լէօնէ Վիւզէ և Պազմակ[illegible] սպաները, Ահմէտ Ալի փաշա, կայս. թիկնապահ Մէհմէտ պէյ, Պիզիոյ Մարգիզն ու Մարգիզուհին, իտալական դեսպանատան պաշտօնեայ Սեյչի մարտանաւուն հրամանատարը, դեսպանատան առաջին թարգմանն ու առաջին քարտուղարը, ինչպէս նաև Արեւելից իտալական վարժարաններու ընդհ. քննիչ Գ. Մանտալարին.

Սեղանէն յետոյ, Պաօն Պիան իշխանին ներկայացուց դեսպանատան և հիւպատոսարանի պաշտօնէութիւնն ինչպէս նաև մայրաքաղաքիս իտալական գաղթականութեան գլխաւոր անդամները.

. . .

Երէկ առաւօտ, Ն. Բարձրութիւն՝ իր հետեւորդաց և իտալական դեսպանին ու դեսպանատան ընկերակցութեամբ Սեյչի շոգենաւով Թարապիա գնաց և միջօրէի ճաշն իտալական դեսպանատան ամարանոցին մէջ ըրաւ.

Կանխաւ եղած կարգադրութեան համաձայն, իշխանը ձիով կամ կառքով պտոյտ մը պիտի կատարէր մինչեւ Պէլկրատի անտառներն ու ջրամբարները, սակայն կրնայ ըլլալ որ երկուան անձրեւոտ օդին պատճառաւ ի բաց թողուած ըլլայ այս խորհուրդ.

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մայրաքաղաքիս առողջապահական վարչութեան ուղղեալ հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ կասկածելի հիւանդութեամբք վարակեալ տեղերու վիճակը գոհացուցիչ է այժմ. Ո՛չ Մուսուլի, ո՛չ Բէլէքի մէջ, ո՛չ ալ անոնց շրջակայքը հիւանդութեան դէպք մը չէ պատահած. Յառաջագոյն հիւանդացող անձինք, որոց ցուցակն հրատարակուած էր, ամենքն ալ բժշկուած են. Սակայն Մուսուլի իշխանութիւնք առ ի զգուշութիւն վերցուցած չեն տակաւին քանի մը գիւղերու շուրջն հաստատեալ զինուորական շղթայն.

ՍԱՔՍ-ՎԷՅՄԱՐԻ ԻՇԽԱՆԸ

Սաքս-Վէյմարի իշխանը Վառնայէն հեռագիր մը ուղղելով առ Վեհ. Սուլթանն, իր շնորհաւորութիւնները մատուցած է Պայրամի տօնին առթիւ և միանգամայն ջերմ շնորհակալիք յայտնած է Կ. Պոլսոյ մէջ իր գտած սիրալիր ընդունելութեանն համար.

ԵՓՐԱՏԻ ՎՐԱՅ ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Ասկից առաջ ծանուցեր էինք թէ կայս. անձնական Գանձուն Նախարարութեան կողմէ կարգեալ ճարտարագէտք՝ որոց պաշտօն յանձնուած էր Եփրատ գետն ամեն եղանակի մէջ նաւարկելի ընելու խնդիրը քննել և այդ նպատակաւ կատարելի աշխատութեանց ծախուց հաշիւը պատրաստել, իրենց պաշտօնն աւարտելով տեղեկագիր մը տուած էին Պազտատի կուսակալին. Այդ տեղեկագրէն կ'երեւի թէ յիշեալ գետը կատարելապէս նաւարկելի ընելու մասին անյաղթելի դժուարութիւն մը չկայ. Ճարտարագէտք յայտարարած են թէ այս բանիս համար բաւական է միայն հին սահանքներու [illegible] մաքրել, գետին ծանծաղ տեղերը թումբեր հաստատել և աւազահան գործիներու միջոցաւ պարպել հոսանքին դիզած աւազները. Այս գործողութեանց կատարման համար ըլլալիք ծախքը 22,000 ոսկի հաշուած է, առանց հաշուելու աւազահան գործիներու և այլոց ծախքերը. Այս գումար պիտի վճարուի Հալէպի, Մուսուլի և Պազտատի կայսերական կալուածոց հասոյթներէն.

Վեհ. Սուլթանն, որ չի դադրիր նահանգաց ընդհանուր վիճակի բարւոքման պայմաններն ուսումնասիրել, մտադրութիւն ունի Եփրատի վրայ շոգենաւային կանոնաւոր երթեւեկութիւն մը հաստատել տալ, պէտք եղած թուով շոգենաւուց միջոցաւ, որպէսզի Հալէպ վիլայէթ ալ մէկ մասն Պազտատի վաճառականութեան որ երբեմն բոլորովին իր ձեռքն էր և զոր այժմ Սիւէզի ջրանցքը կորզած է իրմէ. Եփրատի մասին առաջադրեալ ծրագիրը նախընթացը պիտի լինի այն մեծ երկաթուղւոյն զոր կը խորհուի շինել Միջերկրականը Պարսից ծոցին հետ յարաբերութեան դնելու համար.

Վերայիշեալ ծրագրի համաձայն՝ դիւրաւ պիտի սպառին Հալէպի, Մուսուլի և Պազտատի կայս. ագարակաց հունձքերն որք առատութեան [illegible] մթերանոցներուն մէջ, փոխադրութեան կանոնաւոր միջոցներու պակասութեան պատճառաւ.

Եթէ առաջադրեալ խորհուրդն իրագործուի, կայս. անձնական Գանձուն Նախարարութիւնը պիտի գնէ այս ձեռնարկի համար պէտք եղած գործիները որք առնուազն 40,000 ոսկւոյ գումարի մը պիտի հասնին.

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Նիկոմիդիայէն մինչեւ Ատա-Բազար երկաթուղւոյ գծին շինութիւնը աւարտած ըլլալով, Անատօլուի երկաթուղեաց ընկերութեան տնօրէնութիւնը որոշած է յունիս 2 (Ն. Տ) երկուշաբթի օրը կատարել անոր բացումն հանդիսաւորապէս. Այս առթիւ հրաւիրագիրք ուղղուած են կայս. պալատան և Բ. Դրան պաշտօնատարաց ոմանց և այլ պաշտօնէութեանց ու եւրոպացւոց.

ԳՈՂԵՐՈՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄ

Կը յիշուի թէ իբր երկու շաբաթ առաջ գիշեր մը Գատըգիւղի մէջ Դարամաճեան Գէորգ էֆէնտիի տունը գողեր մտնելով, արժէքաւոր նիւթեր ու դրամ գողցած էին, ինչպէս նաև արժեթուղթեր որոց թիւերն հաղորդուած էին Սկիւտարի ոստիկանութեան ու ոստիկանութեան քննիչ Գ. Պանէնի.

Երկուշաբթի օրը, Գ. Պանէն՝ ընկերակցութեամբ իւր օգնական Գ. Գէրթօսէի, Դորրաքէօյի հրապարակէն անցած ատեն, կասկածելի երեւոյթով մարդ մը նշմարեց որ լումայափոխի մը մտնելով կ'առաջարկէր Եգիպտական Բրէտի Ֆանսիէի երկու արժեթուղթ վաճառել անոր. Գ. Պանէն ինքն ալ մտեցաւ լումայափոխին, այնպէս մը կեղծելով թէ դրամ պիտի առնէ և աչք մը նետեց արժեթղթոց թիւերուն վրայ և տեսաւ թէ Դարամաճեան Գէորգ էֆէնտիի տունէն գողցուածներն էին.

Գ. Պանէն հրաւիրեց անծանօթն իրեն հետ Վալիտէ պահականոցը երթալ. մարդն ի սկզբան փորձեց ընդդիմանալ, սակայն երկու ոստիկանք հասնելով ձերբակալեցին զայն և պահականոց տարին ուր գրպանները խուզարկելով 30 ոսկի և 500 դրուշ գտնուեցան. Անծանօթն հարցաքննութեամբ յայտարարեց թէ իւր անունն էր Էֆթիմ և թէ իւր կինը Գազը-Աղաճ կողմը ուղեւորած ըլլալուն պատճառաւ, ինք Թօփճանէի [illegible] միայն վերնայարկի մէկ խուցին մէջ կը բնակի. աւելով երկու արժեթղթերուն, յարեց, անոնք Աղեքսանդրիայէն ղրկուած են ինծ.

Էֆթիմ, Բերայի ոստիկանատունը տարուեցաւ, մինչ Գ. Պանէնի հրամանաւ խուզարկութիւն մը կը կատարուէր անոր բնակած խուցին մէջ, ուր բան մը չգտնուեցաւ. Կալաթա-Սէրայի մէջ Էֆթիմ նոր հարցաքննութեան մը ենթարկուելով, յայտարարեց թէ այդ երկու արժեթուղթերը առած էր Ղալաթիոյ վաճառականաց կանանց միայն քրոջ՝ Մարիոնքա անուն յոյն կնոջմէ մը. Անոր վրայ խուզարկութիւն մը կատարուեցաւ յիշեալ կնոջ տան մէջ.

—Բերա, Թիմոնի փողոցը, վարձուած սենեակ մը բնակող հնդկաստանցի Հասան էֆէնտի անուն մարդու մը դրամն ու արժէքաւոր նիւթերը գողցուած էին ուրբաթ առաւօտ. Ոստիկանութիւնն խիստ քննութիւն մը բանալով, գտած է գողը որ աւստրիական հպատակ է և այժմ հիւպատոսարանի բանտը կը գտնուի. Գողցուած նիւթերու մէկ մասը տանը [illegible] գտնուած են և մէկ մասն ալ Ղալաթիոյ նպարավաճառի մը խանութէն.

—Երէկ առաւօտ, դարձեալ Թիմոնի փողոցին մէջ, «Կրա՞կ կայ, գո՞ղ կայ» ձայներ կը լսուէին [illegible] տուն մը պատուհանէն. Մաքուր հագուած մարդ մը իրեն ծանօթ կին մը տեսնելու պարունակ վեր ելած և կնոջը ծոծրակին բռունցքի հարուած մը իջեցնելով, յափշտակած էր զարդերին մէջ գտնուած փոքր գումար մը, ոսկի ժամացոյց մը և քանի մը մանր նիւթեր առնելով խոյս տալ. Կինը՝ սթափելով՝ պատշգամը վազած և աղաղակել սկսած էր. Տանը սպասուհիք գողին ետեւէն վազելով, բռնեցին ու ոստիկանութեան յանձնեցին.

Յառաջիկայ շաբաթ Վիքթորիա Թագուհւոյն ծննդեան տարեդարձն ըլլալով, անգլիական դեսպանատան տիկին Հուայթ դաշտային հանդէս մը կազմակերպած է այդ օրուան համար և հրաւիրագրեր ուղղած է ամեն կողմ.

—Գ. Բարայանիի անօրէնութեան ներքեւ կազմեալ յունական օպերայի խումբն, որ մեծ յաջողութիւն գտած է ի Բերա, նախընթաց իրիկուն կայս. պալատ հրաւիրուելով պատիւ ունեցաւ ներկայացում մը տալ առաջի Վեհ. Սուլթանին, որ հաճեցաւ չորրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան շնորհել Գ. Բարայանիի և այլ և այլ կարգի պատուանշանք գլխաւոր դերասանուհեաց ու դերասանաց, ինչպէս նաև Թէփէ-Պաշիի պարտիզին վարձակալներուն. Ն. Վեհափառութիւն հաճեցաւ նաև դրամական պարգեւ մը շնորհել խումբին.

—Վերջին մարտ ամսոյն մէջ Ծխախոտի Ըժիի վարչութեան հասոյթից գումարն եղած է 139 000 ոսկի.

—Վերջին մարտ և ապրիլ ամսոց մէջ Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչութեան հասոյթք 4000 ոսկւոյ առաւելութիւն մը ունեցած են.

—Գ. Տը Լէսէբսի անդրանիկ աղջիկը Կոնթօ-Պիրօն կոմսուհին որ նախորդ շաբթուն ամուսնացած էր ի Բարիզ, ամուսնոյն հետ մայրաքաղաքս եկած և Բերա, [illegible]

—Մայրաքաղաքիս Ֆրանսական դեսպանատան երրորդ թարգման Գ. Ֆէրթէ ամուսնալուծութեան դատ բացած է իր կնոջ դէմ. Այս դատ [illegible] կը տեսնուի հիւպատոսարանի դատարանին առջեւ.

—Երուսաղեմայ Լատինաց Պատրիարք Տ. Լիւտովիկ Բիասի, որ Կիպրոս ուղեւորած էր, անցեալ շաբթու Պէրութ դարձեր է.

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻՑ ԸՆԿ. Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Կը ծանուցուի Թրամուէյից ընկերութեան բաժնետիրաց թէ մէկ մի պարտատոմսի վրայ 12.50 Ֆրանքի թիւ 16 կտրոնին վճարման համար [illegible] ի ճշդութիւն պիտի ընդունուին 1890 յունիս 1էն սկսեալ, ամեն երկուշաբթի և ուրբաթ, ժամ 2էն 4, և վճարումները պիտի կատարուին Ընկերութեան սնտուկէն, ութ օր յետոյ.

Ընդհանուր Տնօրէն
Ա. ԹՐԻՒԼԷ

Կ. Պոլիս, 20 մայիս

ԱԶԴ

Վերին Վօսփոր բնակող պատուաւոր տան մը մէջ երկու փոքրիկ մանչերու խնամք տանելու և նախնական գիտելիք ուսուցանելու յարմար վարժուհի մը կը խնդրուի. 476

Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը.

Նազիլլիի համար ուսուցիչ մը կը խնդրուի, 20—25 մէճիտիէ ամսականով. Պէտք է գիտնալ հայերէն և թուրքերէն. աւելի աղէկ՝ եթէ Ֆրանսերէն ևս գիտնայ.

Նազիլլի Այտընէն մէկ ժամ հեռի է երկաթուղւով.

Դիմել Արեւելքի Խմբագրութեան, մինչեւ կէս օր.

Իբր տասը տարիներէ ի վեր փորձառու [illegible] մը, հմուտ տաճկերէն, գաղղիերէն և անգլիերէն լեզուաց, պատրաստ է վաճառականաց և կամ գործակատարաց քով ծառայելու թէ՛ այցելութեամբ և թէ միայն կերպիւ. դիմել Դամաթեան գրատուն, Զաքմաքճըլար Եօգուշու. 477

ԽԱԼՈՎԱՅԻ ՋԵՐՄՈՒԿՆԵՐԸ

Կը ծանուցուի ազգիս հասարակութեան թէ Խալովայի հանքային ջերմուկները վարձուած են [illegible] կողմէ և թէ կարելի նորոգմանց ի գործ դրուած են անդ. Նոր շինուած առաւելակարգ ճամբայ մը կը միացնէ յիշեալ ջերմուկները Խալովայի.

Ամէնը կահաւորուած է բոլորովին ի նորոյ. Բժիշկ մը հիւանդաց տրամադրութեան տակ կը գտնուի. Բաց աստի, մասնաւոր մակոյկներ պատրաստուած են յատկապէս լողացողները փոխադրելու համար ի Խալովա.

Զմնանք ըսել թէ ամեն առաւօտ, բացի կիրակէ, Սիրքէճիէն շոգենաւ մը կայ ի Խալովա.

Նոր տնօրէնն
Վ. ԻՓՀՈՐ

. .

Համոզուած ենք թէ հիւանդներ ամեն կարելի եղած դիւրութիւն և հանգստութիւն պիտի գտնեն Խալովայի ջերմուկներուն մէջ. 461 9—9

քին մէջ այլ եւս ո՛չ և է տարակոյս չի մնաց.

—Ո՛հ, եղբա՛յրս, եղբա՛յրս, եթէ գիտնայի՛ր, ըսաւ Անտրէ.

—Գիտեմ, պատասխանեց Նօէլ ժպտելով.

—Ինչպէ՞ս Մայրերնիս առաջուց ըսա՞ծ էր քեզ.

—Ո՛չ, մայրերնիս պարզապէս զգացուներ տուած էր ինձ թէ անակնկալ մը պիտի ունենայինք. Անակնկալը սա է որ ժիւլիէթը քեզի կնութեան կուտայ.

—Այո՛.

—Լաւագոյն ընտրութիւն մը չէր կրնար կատարել.

—Ուրեմն համամի՞տ էք, ըսաւ ժիւլիէթ դողահար.

—Ինչո՞ւ չէ.

—Ըսել է պիտի սիրէք զիս.

—Այո՛, բոլոր սրտովս.

—Բարեկամութիւն մը, քրոջ մը պէս.

—Քրո՞ջ մը պէս, ըսաւ քահանայն ու բուն ձայնը թեթեւապէս խռովեցաւ, վասն զի կը մտածէր արդարեւ թէ ժիւլիէթ կրնար իր քոյրը պիտի ըլլար.

Սակայն ձայնը զօրացաւ. Պէչ օրերը անցած էին. չէ՞ մի որ իր մայրը կուտար անձնուիրութեան օրինակը.

Երկար ժամանակ խօսակցեցան իրարու հետ.

Յետոյ ժիւլիէթ բոլորովին ինքզինքին գալով, ոտքի ելաւ.

—Ասկից աւելի երկար չեմ կրնար մնալ. Մայրս մտատանջութեան կը մատնուի. Մնա՛ք բարով, Անտրէ . . . Ձեզ բարով, եղբայր իմ. Ձեզ գալով, մայրի՛կ, արդեօք պէտք եղածին չափ անձնուիրութիւն և զօրով պիտի ունենա՞մ ձեզ փոխարինելու համար ինծ պարգեւած երջանկութիւննիդ.

Սակայն այդ վայրկենին մտահոգութիւն մը նկարուեցաւ իւր դէմքին վրայ. Ֆէրնանտի երեսը կը նայէր, յետոյ Անտրէին, իբր թէ ուզէր հարցում մը ուղղել անոնց.

Ֆէրնանտ հասկցաւ.

—Ի՞նչ կայ, սիրելի աղջիկս, հարցուց.

—Մօրս վրայ կը մտածեմ.

—Ես ալ [illegible] քեզ նման անոր վրայ մտածած եմ. Բանէ մը մի՛ վախնար, աղջիկս. Կ'ուզեմ որ երջանկութիւնդ կատարեալ ըլլայ. Եւ այնպէս ալ պիտի ըլլայ. Մայրդ չի կրնար քու խնամքներէդ զրկուիլ. Պէտք չէ որ բաժնուիս իրմէ. Քեզ հետ գալու պիտի գայ. Եթէ մեր ամուսնութենէն վերջը ճանապարհորդութիւն մը կատարէք, ինչպէս կարելի է, մայրդ անձնուէր բարեկամ մը պիտի գտնէ յիս. Երջանիկ եղիր, ժիւլիէթ. Ու ոչ մէկ ատեն չի մթագնէ քու ճակատդ.

ժիւլիէթ [illegible] դարձաւ.

Ա՛հ, ինչպէ՛ս թեթեւցած և զուարթ կ'ընթանար. Ինչպէ՛ս մոռցուած էին ամեն նեղութիւնք. Ու տասնէ երկար թուեցաւ իրեն ճանապարհը, վասն զի կ'անհամբերէր երթալ ամեն բան պատմել հիւանդին.

Մայրն անհամբերութեամբ իրենց կըսպասէր. Մտատանջութեան մատնուիլ կսկսէր.

—Որքա՜ն երկար ժամանակ մնացիր, աղջիկս.

—Ո՛հ, մայր իմ, մայր իմ.

Իր բոլոր զօրութեամբ մօրը փարեցաւ. Այնքա՜ն երջանիկ էր որ արցունքները վերստին հոսիլ սկսան.

Մայրը վախցաւ թէ նոր դժբաղդութիւն մը պիտի պատահէր.

Այնքա՜ն տառապած էր հեգ կինը. Այլ եւս երջանկութիւնն անհնարին էր իրեն համար.

Այն ատեն, ծիծաղելով ու արտասուելով, ժիւլիէթ սիրտը բացաւ իր մօր և ամուսնութեան լուրն իմացուց.

—Աստուած պարգեւի բարութիւն մը պարգեւելու էր մեզ, ըսաւ հիւանդը.

Սակայն Ֆէրնանտ պայման մը դրաւ այս ամուսնութեան. Այսինքն, դեռ քանի մը ամիս սպասել հարկ էր. Իբր խոհեմ մայր, կ'ուզէր որ ժամանակը [illegible] Օրնօսիէզի յիշատակն Անտրէէ ու Նօէլի մտաց մէջ.

Սակայն, ժիւլիէթի այցելութեան երկրորդ օրն իսկ, Ֆէրնանտ Պլէժըրայի մէջ մասնաւոր յարկ մը պատրաստել տուաւ մանկամարդ աղջկան ու մօրը համար.

Տասնհինգ օր յետոյ, ժիւլիէթ և իր հիւանդ մայրը դղեակին մէջ կը հաստատէին իրենց բնակութիւնը.

Երեք ամսէն, Սէրտօնի փոքրիկ եկեղեցւոյն մէջ կը կատարուէր Անտրէի ամուսնութիւնը ժիւլիէթի հետ.

Եւ պսակին օրհնողն, ամենէն գողահարն, ամենէն յուզեալը, Նօէլն էր . . .

Երբ նորապսակ ամուսինք եկեղեցիէն ելան ու կառք նստան Պէրժըրը դառնալու համար, ամբողջ Սէրտօնի ժողովուրդը ճանբուն վրայ խռնուած էր զանոնք դիտելու համար.

Այդ հոծ բազմութեան մէջէն զուարթ և հնչուն ձայն մը բարձրացաւ, հարսանեկան արարողութիւնը իւր ճաշակին համաձայն տօնելու համար.

Պարպէ գաւաթըդ լեցուր,
Պարպէ՛ գաւաթըդ լեցուն,
Եւ ձեռքիդ մէջ մի՛ թողուր
Գաւաթ պարապ կամ լեցուն.
Եւ ձեռքիդ մէջ մի՛ թողուր
Գաւաթ պարապ կամ լեցուն.

Մեր Մոն-ս Մոս բարեկամն էր որ անկից անցնելով, ուզած էր այլոց նման ինքն ալ տեսնել երջանկութիւնն անոնց որոց տրամութեանց այնքա՜ն սերտիւ խառնուած էր.

ՎԵՐՋ

Թարգմանեց
ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊԵՐԼԻՆ, 20 Մայիս. — Ելմտացոյցի Յանձնաժողովը 5ի դէմ 14 ձայնով ընդունեց Արեւելեան Ափրիկէի համար խնդրուած 4½ միլիոն մարքի վարկը և 4ի դէմ 15 ձայնով ընդունեց յաւելուածական վարկերը։

ԼՈՆՏՈՆ, 20. — Երեսփոխանաց ժողովոյն մէջ, արտաքին գործոց խորհրդական Սըր Ճ. Ֆէրկիւսըն յայտարարեց թէ Արեւելեան Ափրիկէի մէջ Անգլիոյ և Գերմանիոյ ազդեցութեանց շրջանակները դեռ եւս աշխարհագրօրէն որոշուած չեն. Այս խնդրոյ նկատմամբ այս պահուս Պերլինի մէջ կատարուած բանակցութիւնք բոլորովին ծածուկ կը պահուին։

—Երեսփ. ժողովը միջօրէէն յետոյ ժամը 3ին սկսած նիստն հազիւ կրցաւ աւարտել առաւօտեան ժամը 4ին, (այսինքն նիստը 13 ժամ տեւեց,) և այս երկար նստին մէջ հազիւ երկու համառօտներ կրցաւ քուէարկել Ելմտացոյցի օրինագծէն. Ելմտական նախարար Պ. Կոշըն յայտարարեց թէ կառավարութիւնը միտքը դրած է աւարտել վիճաբանութիւնն՝ հակառակ ընդդիմադիր կուսակցութեան բոլոր խափանարար հնարքներուն։

ԲՐԱԿԱ, 20. —Պոհեմիոյ Նահանգային Երեսփ. ժողովն այսօր բացուեցաւ. Նախագահն իր բացման ճառով յանուն կայսեր գոհունակութիւն յայտնեց որ գերմանական գաւառաց ամէն երեսփոխանք կը մասնակցին ժողովոյն. Այս իրողութիւն գրական յառաջդիմութիւն մըն է գերման և չեխ ազգութեանց հաշտութեան գործոյն մէջ. Այս երկուց տարրոց իրաւախոհութեան համար պատրաստուած ծրագրոյն վիճաբանութիւնը մօտերս կ'սկսի։

ՊԵՐՆ, 20. — Դաշնակցային խորհուրդն յայտարարեց թէ Զուիցերիա պատրաստ է Գերմանիոյ հետ բանակցութեան մտնել՝ բնիկութեան նոր դաշնագիր մը կնքելու համար, (ի դիւրութիւն երկուց երկրաց միջեւ ծագող ոստիկանական խնդրոց.) Բանակցութիւնք մօտերս պիտի ըսկսին ի Պէրն։

ՎԻԷՆՆԱ, 20.—Բօլիթիշէ Գորեսբոնտէնց Պերլինէ նամակ մը կը հրատարակէ՝ Ռուսիոյ և Գերմանիոյ միջեւ ենթադրել համաձայնութեան խնդրոյն վրայ. Պերլինի ձեռնհաս ակմբոց այս մասին արտայայտած գաղափարները բացատրելով, նամակը կ'ըսէ թէ, Գերմանիա ամենայն հաստատամտութեամբ յարելով կը մընայ Երրեակ Նիզակակցութեան, եւ հետեւաբար չ'կրնար ուրիշ Տէրութեանց հետ դաշնագիր կնքել, բայց եթէ ... նիզակակցաց հետ համաձայնութեամբ. Եթէ Ռուսիա կ'ուզէ ... նիոյ մերձենալ, պարտի համոզուիլ թէ Գերմանիա ուրիշ կերպով չկրնար համաձայնիլ իրեն հետ բայց եթէ իբրեւ անդամ Երրեակ Նիզակակցութեան։

ԲԱՐԻԶ, 20. —Ճէզուիթներ այլ և այլ կողմեր, Արաբք ծայրայեղ վարմանց մէջ գտնուեցան Հրէից դէմ. Բազմաթիւ ձերբակալութիւնք։

ԱԶԴ

ՔԻՆԱՐՏ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿ.

CUNARD

Մարսիլա չոգենաւը Լիվըրփուլէն ատոր հասաւ այս առաւօտ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա. 7 Մայիս

ԸՆԹԱՑԻՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (Պանքայի)		109 ⅞
8 » »	» (վաճառ.)	109 ½
8 » Բարիզի	» (պանքայի)	22 90
8 » »	» (վաճառ.)	22 97 ½

Օսմանեան Պօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ դոց. (Մ..... Մերի		20 35
Զօրայոյն դոցուելէն վերջը	»	20 37
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտեան բացուելու	»	20 35
Կէս օրին	»	20 35

ԻՍԹԻԴՐԱԶԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	55 30
Այս առաւօտ	56
Կէս օր	56 36

ԸՆԹԱՑԻՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սէրի	45
»	B. »	26 ⅝
»	C. »	20 37

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԻՔ

Օսմ. Թէ Ճնէրալ	Ահալ. Լ.	4 38
Քրէտի Ճնէրալ	Օսմ. »	9 36
Պանք տը Պօնա	» »	7 28
Սօս. Շանժ և վալէօր	» »	5 2
Թոմպաքօ	» »	488
Բոսֆորի երկաթուղի	Փր.	3 77 ⅞
Բանտիթուղթ Լոտէրիոյ	Գ. Կ.	133

ԸՆԹԱՑԻՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 34
Անգլիական ոսկի	»	110 22
Մարք (գերմանական ոսկի)	»	108
Իմբերիալ	»	10 30
Ֆլորին	»	51 20
Ռուսական Թղթադրամ	»	7 96
» արծաթ	»	77
Մէճ. արծաթ. (մաքուր)	»	108 12
Վենետիկ	»	108 20
Հինկինոց	»	108 2)
Մէճիտիկ	»	99 10
Թալեր	»	11

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 20 Մայիս, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	90 10
» » 4½ %	106 05
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սէրի Դ.	19 12 ½
Օսմանեան երկաթուղի	77 75
» Րէժիի բաժնեթուղթ	260
Պանք Օթօման	584
Քրէտի Լիոնէ	739 10
Իտալական Ռանթ 5 %	97 15

Հելլենական 5 %	477 50
Եգիպտական թիւրք	518 12 ½
» » (նոր)	417 50
Եգիպտական միացեալ	486
Պանք տը Բարի	830
Օսմ. Լոտ. արժեթուղթ	456 25
Ռուսիայի ֆօնտեր	2385
Սպանիական արտաքին	76 13/16
Չեք Լոնտրայի վրայ	25 14

Լոնտոն, 20 Մայիս, ժամ 6 վայր 30 երեկոյ

Մեյլ քոնսոլիտէ	98 ⅛
Օսմ. » Սէրի Դ.	19 13/16
» » » Ա.	44 ⅞
» » » Բ.	26 ⅝
» » » Գ.	19
Փոխառութիւն 1877	103
Պանք Օթօման	13 5/16
Եգիպտական միացեալ (Խնդիւէական)	96 ½
» առանձ. (բրէֆէրէնս)	104 ⅞
Ծովու Ռանթէ	86 ⅛
Ռուսական (փոխառ. Ռօթշիլ)	105
Հելլենական 5 %	95
Մոնթոպոլ »	79 ½
Ռուսական 1889	99
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 14

Վիեննա, 20 Մայիս, ժամ — վայր —

Օսմանեան երկաթուղի	36 80
» Րէժիի բաժնեթուղթ	115 50
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	118 30

Պերլին, 20 Մայիս, ժամ — վայր —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 35
Ռուսաց Թղթադրամ	231 ¼
Օսմանեան երկաթուղի	82 20
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սէրի Դ.	19 20

ՎՈՍՓՈՐԷՆ ԱԳՐԻԱԿԱՆ

Թերափիա, 3/15 Մայիս

Մայիս 2ին չորեքշաբթի օր մեկնեցաւ Պոլսէն Ֆլորիօ-Ռուպաթինօ ընկերութեան Թերափիա չոգենաւով որ Վենետիկ պիտի հասնի եօթն օրէն։

Երբ բարեկամներս հեռացան չոգենաւէն ու Թերափիա ճամբայ ելաւ, ուրախութիւն մ' ունէի, այդ անձրեւոտ տխուր իրիկունը, միայնութեանս մէջ. Վերջապէ՛ս, ալ եօթն օր ոչինչ պիտի խորհիմ, ոչինչ պիտի գրեմ, պիտի վայելեմ իտալացիներու dolce far niente- ն զոր է ...ին ընէլի բոլոր հրապոյրներն. և սակայն հազիւ թէ Սառայ-Պուրնուն կը դառնանք ու աչա կը ներկայանան աչքիս ու մտքիս գիտելու, խորհելու առարկաները։

Այո՛, ճար չկայ. գիտել, խորհիլ ու գրել ա՛յ ունակութիւն եղած է. Գրագին աչքը բնագդով չորս կողմ կը նայի, բնագդով միտքը կ'անդրադառնայ ամէն նիւթի վրայ, անդիմադրելի զօրութիւն մը կը մղէ անոր ձեռքը դէպի գրիչ, նոյն իսկ երբ կէս օրէն երկու ժամ վերջ հանդարտ ծովն ու գարնայնի հրաշալի օդը մեղկութեան կը հրաւիրեն զինքը։

Այլ կայ պարագայ մը որ գառնութիւն կը ... գրելու հաճոյքէն. Խօսիլ իր անձին վրայ ո՛չ գրողին ախորժելի է ո՛չ ընթերցողին. Եսականութիւն կը բուրէ այդ ոճով գրելը. Ե՛ս անզգալի ըսել մինչ առաջին օրէնքը չէ՞ գրականութեան մէջ յաջողելու. Ամէն ընթերցող նեղութիւն կ'ունենայ լսելով անդադար գրողի բերնէն «Ես». Ո՞ գիտէ, թերեւս ամէն կարդացող որոշ նեղութիւն ունի թէ ինչո՛ւ ընդհանրութիւնը զբաղի այս ինչ անհատի անձովն ու ինքը մտացուի.

Եւ սակայն միայնակ ճամբորդողի մը համար ուրիշ ի՞նչ մէջոց կայ գրելու։

Ու յետոյ, ամէն գրող որ իր անձին վրայ չխօսիր ուղղակի, միթէ անուղղակի միշտ ինքզինքը չէ՞ որ առաջ կը նետէ. Չըսելով Ես, գրողը պարզապէս զոհողութիւն կ'ընէ հանրային զգացումին, կամ եթէ կ'ուզէք ըսենք նախապաշարումին. Ո՞չ ապաքէն ամէն մեկ յօդուածի մէջ մեր մտածութիւններն են զոր կը գտնենք.—եթէ ոչ թարգմանիչներ կամ ընդօրինակողներ պիտի ըլլայինք. մեր սրտի բաբախումները, մեր հոգիի արձագանգները չե՞ն զոր կը լսէ ժողովուրդն. Եւ սակայն պէտք է կեղծել, պէտք է խօսիլ դիմանարար։

Բայց այս այսքան. Աւելին երկար կ'ըլլայ. Երկարաբանութիւնն աւելի անախորժ է քան եսականութիւնը։

* * *

Մենաստանի մը լռութիւնը կը տիրէ չոգենաւին մէջ. Ո՛րչափ տարբեր ափական եզերքներու ուղեւորութենէն. Եզերքներու խուռն բազմութիւնը որ սիրտ կը գալարէ, չկայ հոս. միայն սակաւաթիւ ուղեւորներ, ամէնքն ալ խցերնին բաժնուած. Վերը մի քանի անձինք կան բացօթեայ, բայց այնչափ քաշուած, այնչափ լուռ որ իրենց ներկայութիւնն անզգալի է։

Տակաւին ֆրանսերէն բառ մը չի լսեցի չոգենաւին մէջ. Հո՛ս տիրապետող լեզուն իտալերէնն է. ուղեւորու պաշտօնեայ, այր թէ կին, ամէնքն ալ իտալերէն կը խօսին. Կարօտ մ' ունէի այդ լեզուին. և աչա քնքշութեանս խորչերէն իտալերէն բառերն ու բացատրութիւնները մի առ մի դուրս կ'ելլեն, կ'արթննան երկարատեւ քունէ մը, առանց դժուարութեան կը մասնակցիմ խօսակցութեան։

Խօսակցութիւնները սեղանին շուրջը կը կատարուին. յետոյ ամէն ոք կ'առանձնանայ գիրք մը ձեռքը. Իտալացի գերասանուհի մը որ Պոլսէն կը վերադառնայ յիտալիա, սեղանին վրայ ընկերակցութեան կեանք կը պարգեւէ. և սակայն, միօրինակութիւն.

Հանդարտ ծով, քաղցրաշունչ հով, հանդիստ խցիկներ, գիրք, պտոյտ, աչա կեանքերնիս։

Այս առաւօտ երբ կը ճեմէի, տեսայ տխրադէմ ու սեւազգեստ մի անձ. հայ կը թուէր. մօտեցայ քովը. բարեւեցի. Հո՛ս ալ պանդուխտ. Մեզնէ մըն է, կ'երթայ Աթէնա, պիտի փնտռէ եղբայրը, որ վեց տարի է հեռացած է հայրենիքէն, Կորնթոսի պարտէզն աշխատելու գնացեր է. ո՛չ ձայն կայ ո՛չ ձուն։

Կ'ըսեն թէ Հնդկաստանի մէջ ձմեռուան մը եթէ կորսուի մէջէն Ղարաբաղցի հայ մը կ'ելլէ. Այլ միթէ աշխարհիս որ կողմն ալ, Կորնթոս թէ Փանամա, քար մը վերցնես, ներքեւէն հայու գլուխ մը չպիտի՞ գտնես. Մշեցի հայու մը, Վանցի հայու մը գլուխը մանաւանդ։

Երկար խօսակցութիւնս կ'ընդհատեն երկու հայ տղեկներ որք ճռուըլալով քովս կուգան. Հազիւ թէ տասն, տասն երկու տարեկան կան. զասոնք չոգենաւ դրած են Վենետիկ երթալու համար. վարդապետութեան պիտի պատրաստուին։

Միթէ ուսումնասիրութեան առարկայ չե՞ն այդ երկու տղաքներն որք պարզ ու միամիտ են, կեղծել չենգիտեր, ինչ որ բնական է դայն կ'ըսեն. Ուսումնասիրել տղաքները՝ միթէ դըլխաւոր միջոցը չէ՞ ճանչնալու մեր ընկերութեան զանազան դասերը։

Այդ տղաքներէ մին Լսուար Եղմաստան, կրակոտ սիրուն տղայ մը, միւսը Վաշան Տիարպէքիրլեան։

Իմ վրաս թողած տպաւորութիւնն իւն լաւ եղաւ. Աղէկ հայերէն կը խօսին, սակայն մերթ ընդ մերթ կը խօսին նաեւ օտար լեզուաւ. Ընտանեկան վարժութիւն է օտար լեզուաւ խօսիլ, իսկ դպրոցի կրթութիւնն է մաքուր հայերէն խօսիլ. Գասը-գիւղի Մխիթարեանց վարժարանի աշակերտներ են. Համեմատաբար Հայոց վրայ Մխիթարեաններու բարերար ազդեցութեան նոր ապացոյցներ։

Ուղեւորներէ մին ֆրանսերէն հարցուց տղոց թէ ի՞նչ ազգ են. Հետաքրքիր կ'սպասէի թէ ի՞նչ պիտի պատասխանեն.

—Arménien, Հայ,

Ըսաւ Լսուար խրոխտ չեշտով մը. Տարակոյս չկայ թէ առանց Մխիթարեաններու կրթութեան պիտի պատասխանէին.

—Catholique, Կաթոլիկ.

Փոքրիկ դէպք մըն է այս որ կը յորդորէ զմեզ երբեք չյուսահատիլ եղծի ազգութեան բարերար արգիւնքներէն։

Հարցաքննիչ գաւառցի մը գերը կը կատարեմ. Կը խօսիմ զանազան երկրներու վրայ. Լսուարի իղձն է մեծնալ և երթալ Սուրբ Պետրոսի եկեղեցին տեսնել։

Խօսեցայ ափական երկիրներու վրայ. Չե՞ն ուզեր այցելել մեր բնավայրը՝

—Դրախտը, անանկ չէ՞, ըսին.

Դրախտի անունը այդ երկրի անուան համանիշ է տղոց համար. Այսքանէն ալ գոհ ըլլանք առ այժմ.

Եւ լեզուի մէջ ալ գրաբարեա՛ն են. Տէր Աստուած, այս խեղճ տղաքներն ալ այդ հիւանդութեամբ վարակուած են. Գրաբարը շատ կը սիրեն եղեր, վասն զի դժուար է կ'ըսեն և կ'ստիպուին աշխատիլ ու սորվիլ. Իսկ աշխարհաբարը լաւ հայերէն չէ կ'ըսեն. կէսը տաճկերէն է.

Այո՛, գրաբարը կը սիրեն և ապացոյցն ան է որ գրաբար բան մ'ալ գիտեն. Երկուքը միասին մտածելէ վերջ կը գտնեն.

—Ի սմա.

Տունին մէջ ըսել է, կ'ըսեն.

Միծայս չ'կըցի բանել, բայց չուզեցի աւելի առաջ տանիլ խօսակցութիւնը և գայթակղեցնել այդ պատագայ գրաբարեան հեղինակները, կամ լաւ եւս թարգմանիչները. Թէպէտ և ապահով եմ որ մինչեւ առանց վարդապետ ձեռնադրուիլը գրաբար գըրողին վրայ այնպէս պիտի նային ինչպէս երբեմն Քերականին կարդացողին վրայ.

Կ'երթան վարդապետ ըլլալ. Կրօնական դաստիարակութիւնն իրեն տպաւորութիւններն ըրած է. Ամէն դժուար խնդրի մէջ Աստուած կ'ըսեն. Աստուծոյ կամքն, Աստուծոյ հրամանը կ'ըսեն. Սակայն այնպէս պարզութեամբ, այնպէս հաւատալով կ'ըսեն որ աւելի սիրելի կ'ըլլան. Կ'զգաս թէ կեղծաւորներ չեն, ինչ որ լսած են դպրոցին մէջ տպաւորուած է իրենց մտքին վրայ.

* * *

Ու ծովը հանդարտ է, թուի թէ լճակի մը վրայ կը նաւարկենք նաւակով մը. Արդեօք այս հանդարտութիւնն ալ ձանձրանալի պիտի դառնա՞յ, ինչպէս կեանքի հանդարտութիւնը։

Կ'ընթանանք ու կ'ընթանանք. Թողում այս նամակս, վաղն առաւօտ կը հասնինք Բիրէօ. չեմ գիտեր կա՞յ նորութիւն մը հաղորդելու.

ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ

Բ.

Ինչպիսու՞մ երգերն ի՞նչպէս կը պահուէին և կ'աւանդուէին յետագայից. զայն գրելու անտարակոյս կային մասնաւոր կանոններ՝ թէպէտ և թերի. Յունաց և Հռովմայեցւոց նըշան, հայք եւս համանմանապէս այբուբենի տառերը կը գործածէին. Քրիստոնէութեան հաստատուելէն ետքը ալ եկեղեցական երաժշտութեան մէջ այս գիրերը գործածուեցան, և Յոհաննէսին մինչեւ ցարդ առ մեզ և առ Յոյնս։

Հռովմայեցիք, աշխարհակալութեամբ զրաղած լինելով, ծանուցեալ աշխարհի տիրելէն յետոյ սկսան առաւել մշակել զգիտութիւնս և զգեղարուեստս. Այսպէս, Օգոստոս կայսեր ժամանակ սկսան երաժշտութեան արուեստի հետամուտ լինել. Մինչեւ ցայն վայր իրենց ծանօթ էին միայն՝ օրինգն, պատերազմական փողը և ծնծղայի նման նուագարաններ եւյն. մինչդեռ Եփրայեցիք շատ առաւել առաջ մշակեր էին զերաժշտութիւն և զերգ, քանզի Ս. Գիրքը կը յիշատակէ Մովսէսի երգերը, Երիքովի փողերը, Դաւթի սաւիղը եւն. Առ Եփրայեցիս երաժշտութիւնը սերտ յարաբերութիւն ունէր կրօնական արարողութեանց հետ. Առաջին քրիստոնեայք այս օրինակի հետեւեցան, և ջանացին, որպէս առ մեզ, ժողովրդոց մաքէն ջնջել կռապաշտութեան դառուց ուանդած երգերը և գրեթէ ամէն ուրեք յաջողեցան դժրախտաբար յայսմ մասի.

Բայց ուստի՞ առեր էին ծնունդ Եփրայեցւոց և Յունաց երաժշտութիւնները. Միթէ յանդուգն խորհուրդ մը արտադրա՞ծ կը լինինք, եթէ կարծենք թէ երկուքին ալ աղբիւրը մի եւնոյն է, այս է եգիպտականն. Իսրայելացիք յետ բնակելոյ երկար ժամանակ յԵգիպտոս սովորեր էին անշուշտ այն երկրի քաղաքականութեան՝ լեզուի՛ արուեստից եւն. Ուստի երբ Մովսէս Մարգարէ հանեց ըզնոսա Փարաւոններու աշխարհէն, նոր և մասնաւոր երաժշտութիւն չ'հնարեց համանմանապէս. Այն ինչ կարմիր ծովէն անցան, բիւրաւոր Իսրայելացիք՝ ի ծունր իջած՝ փառաւորեցին զԱստուած գովաբանական խըմբերգով, մինչ Փարաւոն և իւր բանակը անդնդատոյզ կ'անհետանային ալեաց վհին մէջ. Ո՞ր ժամանակ ուսեր էին այն երգը. խումբ մի գուսանաց կարող է չուտ սորվել մի երգ. այլ միթէ այս կարելի՞ է ամբողջ ժողովրդեան. Ցոյնք իրենց վաղեմի քաղաքակրթութիւնը մեծաւ մասամբ յԵգիպտոսէ ընդունելով՝ բնական էր զի նոյն երկրի պարուէն և զարուեստ երաժշտութեան.

Իսկ ո՞վ եղաւ՝ յառաջ քան գրիստոնէութիւն՝ ուսուցիչ երաժշտութեան ի Հայս, համանմանապէս ի-րենք, և ոչ այլ ոք. Քրիստոնէութեան ի Հայս մտնելէն յետոյ պէտք եղաւ փոխել հեթանոսական երաժշտութիւնը, կամ լաւ եւս սաղ եղանակները. Ուստի՞ փոխ առին մեր եկեղեցական երգերը. ինձ այնպէս կը թուի թէ ոչ ուրեք գիտեցին, յօրինեցին զայն ըստ իւրեանց երաժշտական դրութեան. Ոմանք կը կարծեն թէ Յունաց եկեղեցական երաժշտութիւնն օրինակ առած ըլլան հարք Հայաստանեայց եկեղեցւոյ. այդ կարծեաց համամիտ չեմ, զի մեր սրբազան երաժշտութիւնը յունականէն մեծապէս կը տարբերի, մերինին մէջ առաւել եռանդ՝ աւիւն և փոփոխութիւն կայ, մինչդեռ յունականը միակերպ է. լատինականը կը նմանի յունականին յորմէ ծնունդ առած է՝ թէպէտեւ ազատագեալ.

Երբ մեհեանք, բագինք և արձանք դից տապալեցան քրիստոնէութեան ընդ արձակաւալ յորձանքին առջեւ, քրմաց երգեր լռեցին, սկսան քահանայք՝ դպիրք և հաւատացեալք երգել փառս տաղեր.

Ի՞նչ էր այդ երաժշտութիւն. անտարակոյս մեհենական եղանակներ չէին, բայց էին՝ նման երաժշտութեան արտադրած եղանակներ խառն ընդ եփրայականին. Հայոց՝ Յունաց և Լատինաց եկեղեցական երգերը նոր երաժշտութեան գրութիւն չունին. Նախնեաց աւանդք են նոքա՝ որ նուագ կամ առաւել հաւատարմութեամբ պահուեր են ցարդ. Առ Յոյնս և առ մեզ՝ հին խազերու անկատար գրութեան համար՝ կարելի չէ եղեր մեծաւ ճշդութեամբ պահել զայնս. Այդ երգերը՝ մանաւանդ առ Հայս՝ իրենց պատմ եղանակի և կոկորդի ազգի ազգի խաղուց յաճախութեան համար անկարելի էր արգի ձայնանիշներով գրել առանց նոցա յատուկ դրոյժը ջնջելու. Մինչդեռ Լատինաց սրբազան երգերը՝ շատ առաւել պարզ լինելով՝ կարող եղեր են ուանդել զայնս սերդ բնական հարազատութեամբ և հաստատել նոր ձայնանիշերու նշանաւ.

Ըսի թէ առաջին քրիստոնեայք հետեւեցան Եփրայեցւոց օրինակին. Այսպէս Յոյնք, այսպէս Հայք, այսպէս Լատինք. Չորրորդ դարու մէջ Ս. Ամբրոսիոս կարգաւորեց Լատինաց եկեղեցական երգերն և Միլանու վիճակին յատուկ ծէսեր գրաւ որք մինչեւ ցարդ նորա անուամբ կը կոչեն (rit ambrosien). Կը կարծուի թէ այս սուրբ երկասիրած ըլլայ այն գոհաբանական երգը (Te Deum) զոր Լատինք կ'երգեն ամէն նշանաւոր առիթներու մէջ. Այն երգեր, բառ բանաստեղծ, ոչ այլ ինչ են բայց միայն ազաւաղեալ նմանութիւն Յունաց եկեղեցական երաժշտութեան, ուստի Լատինաց սըրբազան երգերն առաջին քրիստոնէից, այս է արեւելեան երաժշտութենէ ըը խած են, որ ինքն ալ ծնունդ առած է իրմէ առաջ գոյութիւն ունեցած երաժշտութենէ Ս. Ամբրոսիոսէ առաջ Ս. Աթանաս Յունաց եկեղեցական երգերը հաստատեր էր Աղեքսանդրիոյ եկեղեցւոյն մէջ. Ս. Ամբրոսիոս զնոյնս փոխ առաւ և կարգաւորեց. Լատինք պարզ երգ (cantus planus) անուանեցին զայն երաժշտութիւն, վասն զի նորա կանոնները պարզ՝ ձայները չափմանաւոր են և միաձայն կ'երգուին.

Մինչեւ մետասաներորդ դար եւրոպա չունեցաւ այլ երաժշտութիւն. Նոյն դարու մէջ սկսաւ արդեան գրութիւնը, որոյ հիմը դրաւ Կուիտօ տ'Արէծծօ. սա հնարեց հնգագիծը (portée) որոյ գիծերուն վրայ և մէջերը գրաւ կէտեր՝ զձայնս նշանակելու համար, յետոյ եօթնակը (scala) և երաժշտութեան գրական արուեստը զոր հակակէտ (contrepoint) անուանեց. քանզի ձայները նշանակող կէտերուն հակառակ ձայներ նշանակող կէտեր դնելով յառաջ կուգար դաշնակաւոր միաձայնութիւն. Կուիտոյի այս գիւտեր ըը նախկինապէս անկատար վիճակի մէջ էին, որպէս ամէն այլ գիւտեր ի սկզբան. յետագայք կատարելագործեցին հետզհետէ և այսօր չափարերական գիտութեանց գրեթէ հաւասար ցուցին զայն, մանաւանդ Գերմանացիք որոց երաժշտութեան մէջ արուեստը յաճախ կը լրացունէ հանճարի թերութիւնը.

Ֆրանսացիք և Պելճիքացիք մշակեցին նախ այս գիւտերը. Բայց, Իտալիա, այս երկիրներու երաժշտապետաց երկասիրութիւններն ուսումնասիրելով, ընդհուպ անհամեմատ յառաջացաւ այն ազնիւ արուեստի մէջ. Սակայն տակաւին անյաւաթիւ էին հանճարաւոր երաժշտապետք, զի արուեստին ուսումն ընդհանրացած չէր. Եօթնեւտասներորդ դարէն յետոյ երաժշտութիւնը նոր ոյժ ստացաւ և բազմաթիւ հռչակաւոր երաժշտապետներ արտադրեց. յիշենք, ի մէջ այլոց, Ռամօ՝ ի Ֆրանսա. Կլիւք և Բիչչինի, որք սկսան մըցիլ ստորակայ ֆրանսայի երաժշտութեան հետ. այս պայքար տեւեց մինչեւ ութեւտասներորդ դար, որ ընծայեց աշխարհի զՄօցարդ, Կրէթրի՝ ի Ֆրանսա. Սաքինի, Փօրփորա, Բէրկոլէզէ, Բաէջիէլլօ, Չիմարոզա՝ յԻտալիա. Ռայնհարտ, Բայրէր, Սէպ, Պախ, Հայտըն, Մոցարդ՝ ի Գերմանիա. Հէնտէլ՝ յԱնգլիա. Իննեւտասներորդ դարն ալ բազմաթիւ հանճարներ արտադրեց, որպէս են Բէթովէնի, Ռօսինի, Պէլլինի, Մէրքատանթէ, Ռօսինի, Վէրտի՝ յԻտալիա. Պէթօվն, Վէպէր, Մայէրպէր՝ ի Գերմանիա. Լըսիւէօր, Մէհիւլ, Պօէլտիէօ, Հէրօլ, Պէրլիօզ, Օպէր, Ադամ, Ալէվի, Կունօ, Ամպրուազ Թօմա, Սէն Սանս եւն՝ ի Ֆրանսա.

Արդի երաժշտութեան ճաշակն օր քան օր կը տարածուի ի Հայս, բայց նորա տեսական մասին յոյժ սակաւաթիւ ուսանողք լինելուն պատճառաւ երկասիրութիւնք մեր երաժշտաց դժբախտաբար յիշատակի արժանի չեն. Ունինք միայն գծիգրան Չուհաճեան, որ երեք օփերէթ, մի օփերա-բուֆ, մի մեծ օփերա, բազմաթիւ երգեր և դաշնամուրի կտորներ յօրինած է. Նորա համբաւը տարածուեր է մինչ ի Գերմանիա՝ ի Ֆրանսա՝ ի Յունաստան՝ յԵգիպտոս՝ ի Կովկաս, և անուն արձանագրուեր է եւրոպական երաժշտապետաց ցանկին մէջ. Յիշենք նաեւ զԽաչեճեան, զԿարա-Մուրզա, որոց վրայ պատմական տեղեկութիւն չունիմ։

Այս տեսութիւնք բաւական կը համարիմ չխոցողներու մի գաղափար տալու համար երաժշտութեան և նորա պատմութեան վրայ, իսկ գիտնոց՝ տողս քաջալեր ըլլան, որպէս զի ժամ յառաջ նպաստեն ինձ կազմելու հայկական խումբ մի քաջ գուսանաց. Ճնորհակալ եմ զի նախընթաց յօդուածէս յետոյ հեռաւոր թաղերէն բազում եկան յօժարութեամբ գրուեցան. Կը յուսամ թէ ներկայս ալ մի և նոյն գովելի արդիւնքը պիտի ունենայ. Ո՛ն, յառա՜ջ, և Տէր ընդ մեզ.

Յ. Վ. Ա.

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

Ծաղկան Գ. Պաղտասարեանի

Պատիւ ունիմ ծանուցանել մեր բազմաթիւ յաճախորդաց եւ արգոյ հասարակութեան թէ կառուցած եմ նոր եւ մեծագոյն պարտէզ մը Կիւմիւշսույու Հաճի Պարակի փողոց, թիւ 14 ... թէ պարտիզպանութեան, կեռաւորութեան, նոր ամեն ծաղիկ եւ տնկերու մշակութեան ... պարտէզ ...

Դիմել առ Գ. Պաղտասարեան Կ. ՊՈԼԻՍ

Սուլթան-համամ փողոց թիւ 14

ԱՄՍԱԿԱՆ 5 ՖՐԱՆՔ ՎՃԱՐԵԼՈՎ
ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ ՄԸ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ԵՂԱՆԱԿ
Ա. Տ. ՏՕՆՀԱՃԵԱՆԻ
10. Խավիար խան, Ղալաթիա
Ձեռամբ և հեռակայ պայմաններով կարելի է սահմանել Բարիզի գրավաճառաց հրատարակութիւնք. Բերուած դրքերը ճիշդ ցուցակներուն գնով են. Վճարմանց կը լինին ԱՄՍԱԿԱՆ 5 ՖՐԱՆՔՈՎ, 100 ֆրանքի և անկէ աւելի յանձնարարութեանց համար. 418 12—12

ԻՒՐԱ ԴԻՍՈՒՀԻ ԹՕԿԷՆՊՈՒՐԿԻ
Այն պատմական վէպն, որոյ դիւցազնուհին ընկերական ճշմարիտ սիրոյ, մաքուր բարոյականի, քրիստոնէավայել անբիծ կենցաղի, հրեշտակային անմեղութեան, անյիշաչար սրտի, վեհ հոգւոյ եւ ջերմեռանդ կրօնասիրութեան տիպար մը կը ներկայէ, թարգմանած է Գերմաներէնէ հանգուցեալ Գարբիէլ էֆ. Գրասէրեան.—Կը վաճառի ի գին 100 փարայի Ջրավաճառ Պօղոս և Յակոբ ազաներու խանութը. 5—10

ՏՕՔԹՕՐ Գ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ
Սկիւտարէն փոխադրուած է ի Բերա Պէքեար փողոց թիւ 9.
Երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը կէս օրէն վերջ իւր բնակարանը կ'ընդունի հիւանդներն և երեքշաբթի օրեր ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները. 47

ՏՕՔԹՕՐ Կ. ՆԱԶԱՐԵԹԵԱՆ
Պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ Մազըր-գիւղի մէջ հիւանդ ընդունելէ զատ, հիւանդներ կ'ընդունի նաեւ երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը ժամ 7 էն 9, ըստ Թըքայ, Սամաթիա Մեծ Փողոց թիւ 339, նոր հաստատուած այցելութեան Սենեակն.
Նոյնպէս երկուշաբթի օրերը, դարմանել վերջնելով ժամերուն, Սամաթիա Գրիգեան Դեղարանը կը գտնուի, իրեն դիմող աղքատ հիւանդները ձրիաբար դարմանելու. 420

ՏՕՔԹ. Ա. ՔՕՄԱՆՍ ՏԸ ՐԱՅԹԷՐ
Բժիշկ, վիրաբոյժ և մանկաբարձ, վըկայեալ Անգղիական համալսարանէն, հաստատուած է ի Բերա, Եէնի-Չարշի փողոց, թիւ 80. Հիւանդները կ'ընդունի միջօրէի ժամ 1 էն 2, ըստ Եւրոպացւոց. երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ հիւանդները. 54

Օ ՓԱՆԹԷՕՆ || AU PANTHEON
ԳԱԼՖՕՐՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ
Բերա, Մեծ-Փողոց, Կալաթա-Սէրայի մեծ դրան դէմ թիւ 206

Գալֆօրուլօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել հասարակութեան թէ Բարիզէն ստացած են իրենց եղանակին նորելուկներու մթերքն, որ է կանանց զգեստներու համար մետաքսեայ և բրդեայ շատ գեղեցիկ կտաւներ, մետաքսեայ ֆանէ և ժաքըլօթ ծածկոցներու համար, մեկնողներու համար նոր գծագրութեամբ ֆանտէյ կերպասներ և հազար ուրիշ նոր և ճաշակաւոր վայելուչ առարկաներ.
Գալֆօրուլօ եղբարց վաճառատունն, որ ի վաղուց անտի ծանօթ է, կը վայելէ վստահութիւն հասարակութեան, որ կրցած է գնահատել անոնց ապրանաց բնաւոր տեսակն և միշտ անսասան յատկութիւնը. Գալֆօրուլօ եղբարք փափաքելով յայտնել իրական աժանութիւն մի միացնել վերոյիշեալ առաւելութեանց վրայ, իրենց ամէն ապրանաց համար հաստատած են բոլորովին նպաստաւոր և շատ զեղչեալ գներ. 409 18—20

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ„

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետերք Անգղիոյ ամենահարուստ և համբաւաւոր դրամատէրք են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգղ. ոսկոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 6

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ առաքողներոց, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասները։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս

Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆռանք	8.000.000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889	»	5.604.722
Տարեկան հասոյթ » » »	»	12.773.779

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՐԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱՋ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6.250.000 Պահեստի դրամ ֆռանք 1.270.300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Այն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է Եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100.000.000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անմնիատիս խան. 11

ԾԱՆՕԹ—Տեառց Ներսէսեան Հայր և Որդի, Ընկերութեանցս Պոլսոյ դրամատեարք, լիակատար ՎԱՐԿ ու ՀՐԱՀԱՆԳ ընդունած են վճարելու անմիջապէս այն ամեն վնաս, որոյ հաշիւը հաստատուած է և վաւերացեալ Ընդհ. Գործակալութենէն,

ՎԵՑ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆՔ ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ

ԿԸ ՄՆԱՑ ՏԱԿԱՒԻՆ

ԵՕԹԸ ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ ՇԱՀԵԼԻՔ

ՊԷՎԻԼԱՔՈՒԱ ԼԱ ՄԱՋԱՅԻ

Պարգեւաւոր պարտատոմսերով

Նրաշխաւորեալ Իտալական պետութեան արժէթղթով որք Աւանդից և Փոխատուութեանց Արքայական Սնտուկին յանձնուած են թիւ 2,504 և 14,614 ատացագրերու համաձայն

Այս ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ ՆՈՐ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐ Պէվիլաքուա լա Մազայի վերակալեալ փոխառութիւն, հաստատուած են Իտալիոյ Ումպէրթօ Թագաւորին 1888 յուլիս 1 Թուակիր հրովարտակով։

Փոխառութիւնը կը բաղկանայ 32.181.900 Ֆրանք դրամագլխէ, բաժանեալ 2.452.000 պարտատոմսէ։ Ջնջելի է 115 վիճակահանութեամբ՝ 1889 մարտ 30էն մինչեւ 1938 դեկտեմբեր 31 այս 115 վիճակահանութեանց մէջ պիտի շահին

25.301 պարգեւաւոր պարտատոմսէ՝ 8.209.000 ֆր. արժէօք

Առկայ հանելով դպացուած վեց վիճակահանութիւնները, կը մնայ տակաւին շահելիք 7 միլիոն պարգեւ։

Իտալական կառավարութիւնը 1888 յուլիս 7 Թուակիր հաճարարական գեկուցագրով հաստատած է Ազգային Արժէթղթոց ասանգը, իբր լիուլի բաւական ապահովելու համար փոխառութեան գործառնութիւնը։ Առ այս, Աւանդից և փոխառութեանց Արքայական Սնտուկը ամէն վեցամսեէն Իտալիոյ Թագաւորութեան Ազգային Պանքային կը յանձնէ այս արժէթղթոց ասանգը, պարգեւներուն վճարումն և արժէթղթոց գլխավճարը ապահովելու համար։

Վերջին վիճակահանութիւնը տեղի ունեցան 1889 դեկտեմբեր 31ին, 500.000 Ֆրանքի գլխաւոր պարգեւով մը, և 1890 մարտ 31ին՝ 250.000 Ֆրանքի գլխաւոր պարգեւով մը։

ՏԱՐԻՆ ՉՈՐՍ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆՔ

1890ին — 1891ին — 1892ին

Մարտ 19|31ին — Յունիս 18|30ին — Սեպտեմբեր 18|30ին — Դեկտեմբեր 19|31ին

ՊԷՎԻԼԱՔՈՒԱ ԼԱ ՄԱԶԱՅԻ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐՈՒՆ ԳԻՆՆ Է

1 պարտատոմս 15 Ֆրանք—10 պարտատոմս 145 Ֆրանք—100 պարտատոմս 1.400 Ֆրանք

ՊԷՎԻԼԱՔՈՒԱ ԼԱ ՄԱԶԱՅԻ պարտատոմսք ի սեւ վճարելի են, հետեւաբար ամէն ժամանակ փախանցելի են և գնելու կը վճարուին։

ՊԷՎԻԼԱՔՈՒԱ ԼԱ ՄԱԶԱՅԻ պարտատոմսք կը կրեն Իտալիոյ Ումպէրթօ Թագաւորին առաջադրած հրովարտակին պատճէնը, արքունական պատուիրակին ստորագրութիւնը, Իտալական կառավարութեան հսկողութեան դրոշմն և վիճակահանութեանց յատակագիծը։

Վաճակհանութիւնք տեղի կ'ունենան ի հանէմ, նշեւմոնց ներկայութեան մէջ, Իտալիոյ Ազգային Պանքային խնամոց որ փոխառութեան վարիչ անուանուած է մինչեւ ցվերջ, ի ներկայութեան Արքայական պատուիրակին, որ պաշտօն ունի հսկել փոխառութեան և վիճակահանութեանց գործառնութեանց, յօգուտ արժէտարց։

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՒՔ

500,000 ֆրանք	250,000 ֆրանք	30,000 ֆրանք
400,000 »	200,000 »	20,000 »
300,000 »	50,000 »	6,000 »

և նուազ կարեւոր ուրիշ շատ պարգեւք, ընդ ամէնը 25,301 պարգեւք։

Պարգեւով կամ արագ գլխավճարով շահած պարտատոմսից վճարումը կը լինի Իտալիոյ Ազգային Պանքայէն, իւրաքանչիւր վիճակահանութենէն ամիս մը յետոյ։

Ըստ որում արժեթղթոց ամբողջութիւնը 32.000.000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը կը ներկայացնէ, եւ պարգեւներուն գումարն ալ 8 միլիոն կ'անցնի, ճանաչեալ շահելու հաւանականութիւնը 4 ի դէմ 1 է։

Արժէթուղթք ինչպէս և վիճակահանութեանց ցուցակք կը գտնուին ԽՍՏԷՐՆ ԷՖԷՆՏԻ, Քարաքէօյ, Տէլիրմէն խան, 14, Կ. Պոլիս։ 37 7—16

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՈՅԺ

Պէտք գտնեն ծերք, երիտասարդք եւ տղայք՝ եթէ միշտ գործածեն Տօքթ. Րիճէս Ստուցիչ Հիւթը

Այս պատրաստութենէն խոհանէ դգալ մը, կէս գաւաթ ջրի մէջ լուծուելով, յառաջ կը բերէ ախորժահամ և սնուցիչ ըմպելի մը, որ կը զօրացնէ մարդութիւնը, զարմանալի կերպիւ կ'ամենցնէ մանուկներն և առողջ, զօրաւոր և հաստ կ'ընէ զանոնք։

Մանկանց համար գործածութեան եղանակ

Տ. Րիճէսի Սնուցիչ Հիւթէն խոհանէ դդալ մը, փոքր գաւաթ մը կաթի մէջ լուծանելով, յառաջ կը բերէ մանուկներուն հաճոյ ըմպելի մը։ 90 տարու ... կամ կաթ, հազ տանելով խառնելու մինչեւ որ եռայ։ Կարելի է զայն գործածել նաև ծծակի մէջ։

Անհրաժեշտ գտնուած է այն մայրերուն համար որք քիչ կաթ ունին կամ բնաւ չունին

Գնորդներէն կը խնդրուի լաւ դիտել թէ գաւիթն թէ մորը համար է։

Եթէ կ'ուզէք որ ձեր զաւակներն առողջ և քաջակազմ ըլլան, հարցուցէք Տօ. Րիճէսի Սնուցիչ Հիւթն որ կը գտնուի գործակալին քով։ ԷՏՄԻՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Ղալաթիա, Վոյվոտա պահականոցին քով թիւ 95 և 97

VICHY

ՍԷՆԴ-ԺՈՐԺ ԱՂԲԻՒՐ

Ամենէն թարմ և հետեւաբար ամենէն կայտառ և փախադրութեան մէջ ամենէն նուազ ... , գերազանց դարման ընդդէմ լեարդի, ստամոքսի և մէջքի հիւանդութեանց, ... Գինն է 50 շիշերու արկղ մը 20 Ֆրանք։ Հեղինակին ... համար, իւրաքանչիւր շիշի պիտակին վրայ ... ստորագրութիւնը

ԿԾԻՐ- ԴԵՂԱՎԱՃԱՌՔ ԵՒ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՐԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՆՔ

4 8 3—12

ԿԱՐԵՒՈՐ ՌՈԼ

ԱՆԱՍՆԱԲՈՅԾՆԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱՑ

ՊՈԿՏԱՆՕՖԻ ՏԻԽՈՏԻ ՀԻՒԹ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ Ի ՄՈՍԿՈՒԱ

Նոր դարման ընդդէմ որդնաբ ինչպէս ձիու, եղջերաւոր անասոց, ոչխարներու, չուներու մակարոյծ եռճիններու։

ԽՈՐ ՆԱԽԱԶԳՈՒՇՈՒԹԻՒՆ. 200 էն 300 մասջրի խառնեցէք և գաւթեն լուացեք,

ԽՈՐ ԴԱՐՄԱՆ. 120 էն 150 մաս ջրի խառնեցէք։ Այս չափով կ'ազատէ ճճիներն և կ'ազատէ անանց վէրքերը։ Նոյնպէս կ'անհետացնէ չուներուն յառաջ հասած և թաչոց փետուրներուն ... կ'արգիլէ։ Ոչխարներուն համար՝ կես քիչ հիւթ 50 լիտր ջուրի մէջ։

ԽՈՐ ԱՂԲ. Իբր աղբ կը գործածուի ... և պղալաւոր ծառերուն, կ'ոչնչացնէ աջիլներն և թրթուրներն, և հետեւաբար կը գեղացնէ ատենքին ահամը։ Որթատունկերը 60 էն 80 մաս ջրի մէջ լուծուած ՊՈԿՏԱՆՕՖԻ ՏԻԽՈՏԻ ՀԻՒԹՈՎ, զերծ կը մնան ամէն տեսակ հիւանդութենէ և մինչեւ իսկ ՖԻԼՈՔՍԵՐԱՅԷ։

Պոկտանոֆի հիւթը ¼, ½ և 1 քիլոնոց տուփերով կը ծախուի ի Ղալաթիա, Խուրշուտ խան, թիւ 18։ 411

ՖԷՐՆԷՏ–ՊՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց

Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ չքանշան՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդիսին մէջ։

Քսան ստացուած յաղթութիւն ... յիւրյիա, ... ի Չիգկակօ, ... և ... —Հարպրամ 1885ի Անվերսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մելպուրնի և Պրուսելի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատելֆիոյ, 1873ի Վիէննայի մրցողական ցուցահանդէսներուն մէջը։

ՖԷՐՆԷՏ-ՊՐԱՆԳԱ առողջապահական ամենէն ծանօթ ըմպելին է ... բժիշկներէ կը յանձնարարուի իբր զօրացուցիչ դարմանական ... երկիրներու տենդերու, ... հիւանդութեանց և ջերմերոյ։

ՖԷՐՆԷՏ-ՊՐԱՆԳԱՆ կը զօրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը գրգռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։

Այս ըմպելիք, բոլոր ծանօթ ըմպելիքներէն և ամենայն գեղագոյն, կ'առնուի ամէն օր ճաշէն առաջ իբր ախորժաբեր։ ճաշէն յետոյ, օգնել մարսողական է։ կարելի է խառնել զայն վերմութի, գինիի, լիմոնի ջրոյ և խոհանէի հետ։

ՖԷՐՆԷՏ-ՊՐԱՆԳԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր սուրճարարաց, նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար ներկայացուցիչն է ՊՈՆՈՄԻ և ՐԷՔՔԻԱ 93

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

211 · Կ · ՊՈԼԻՍ ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ 211

Պատիւ ունի ծանուցանել իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ, իւր խանութին մէջ կը պատրաստուին թէ՛ արանց և թէ կանանց յատուկ ամէն տեսակ գեղեցիկ կօշիկներ ֆրանսական նիւթերով և ֆրանսայէ բերուած վերջին նորաձեւութեանց համապատասխանող օրինակներու համաձայն։

Պատրաստուած կօշիկները հեռնեալ վերջին գներով կը վաճառուին։

Գոթին կալոշ	ղրշ.	95	Գուլատական կալոշ	ղրշ.	45
Գոթին	»	67	կանանց մուճակ	»	40
Մոյկ	»	150	կանանց սկարբին	»	45
Սկարբին	»	52			

291

HUILE DE FOIE DE MORUE DÉSINFECTÉE de CHEVRIER

ՇԵՎՐԻԷԻ ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂ ՋՏՈՒԱԾ

Առաջնակարգ դեղագործ ի Փարիզ, ասպետ Պատուոյ Լէգէոնի, վարժապետ Բ. կարգի Մէտիցինէով, ֆօպոնօ Իգապէլ-լա-Գաթօլիք պատուանշանին։

ԾԻՐՄԱՆ ԵՒ ԹՈՒԽ

Մորու ձկան իւղը խոյծովով զանելով, Պ. Շէվրիէ այդ հեղուկին առած է ախորժելի համ և հոտ, միանգամայն առանձնելով անոր բուժիչ յատկութիւններն։

Այս գիւտին պատճառաւ հնարիչը մեծամեծ վարժապետութիւններ ստացած է, միտալ և պատուոյ վկայական։

Ամբողջ աշխարհիս բժիշկք կը նախադասեն զայն ամէն տեսակներէն։

ԵՐԿԱԹԱԽԱՌՆ

Պ. Շէվրիէ իւր գիւտը կատարելագործած է երկաթով Մորու ձկան երկաթախառն իւղ մը պատրաստելով։ Հարսանեկան այս յատկութեան, իր գի գիւրաւ կը մարսուի և բնաւ սրդտութիւն չպատճառեր։ Ուստի նախընտրելի է միւս բոլոր երկաթախառն պատրաստութիւններէն և յաջողութեամբ կը գործածուի Թոքախտի, Պառակյին, Վատութեան և Խոյլի համար, Մանուկներ կը յարմարի ամենայն տնանց։ 426

Ընդհ. Մթերանոց, Կեդրոնական Ն. ԹԷՕՏՈՐԻՏԷՍ, 244, Մեծ փողոց Բերայի, Կ. Պոլիս Միեւնոյն դեղատան մէջ կը գտնուի նաեւ ՇԷՎՐԻԷԻ հաղղուրիէ ԳՈԳԱՅԻ ԳԻՆԻՆ

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ուր ամէն երեքշաբթի կը թողնեն Լիվերփուլ և Աւր-Եորք՝ քէն

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ումպրիա	7718	Գաթալոնիա	4841
Էթրուրիա	7718	Բոթնիա	4535
Սերվիա	7391	Սամարիա	2574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Պավոնիա	5587	Ատլաս	2398
Սեֆալոնիա	5517	Սարագոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սկիթիա	4557	Պալմիրա	2144
Ալեփփօ	2143	Թրինիտատ	1899
Փէտառ	1876	Մարոքքօ	1855
Շերպուրկ	1614		

Մարսիլիէն շոգենաւը, Նաւապետ Քինկ, Լիվերպուլէն առտ կ'սպասուի մայիս 21ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Չ. ՃՈԼԻ ֆործակալ

Thomas C. Joly

Թիւ 1, Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան, Ղալաթիա 196

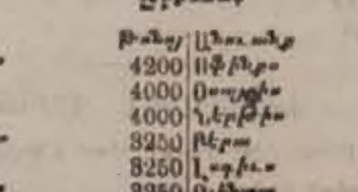

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերփուլ և Միջերկրեայ ծովու բեռնաշոգենաւք

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Քանտօրուս	4200	Ալֆիերի	3000
Ֆէրօս	4000	Օլիմպիա	3000
Օսմանլի	4000	Նէրիթիա	3000
Սէսոստրիս	3250	Պէրա	3000
Իսիս	3250	Լոգիա	800
Մարեօտիս	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Սեռփէլ	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ուիթոլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

181 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվերփուլ,

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԱՐՍԱՄՊԷՔԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային թղթատարատան մօտի յարկը

Այս նշանաւոր գործատունն, որ արժանաւոր համբաւ մի ստացած է ի մեզ, այս ձմեռ եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելուած մի կ'ընէ, որ արդէն բազմաթիւ է ֆրանսական, Անգղիական, Գերմանական եւ Աւստրիական բերքերու զանազան տեսակներով։

Հետեւաբար իւր բոլոր գործարանին ապրանքներուն վրայ որ, են՝ սեմի համար ամէն տեսակ նորաձեւ կերպասներ, բամպակեայ, կտաւեղէն, քտոր, բեհեզներ, ... մետաքսեղէններ, ... կանանց սփռոցներ և փոքր աղջկանց համար զարդարանքներ, աւելցած է ուրիշ տեսակ անթիւ նիւթեր բոլորն ալ ընտիր տեսակ։

Հասարակաց գոհունակութիւնը կը ... միանգամայն այն վայելչութիւն և զանազան տեսակ վերարկուներն և ճաքէթներն կանանց օրիորդաց և տղայոց, որք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճոխակով ու չքեղութեամբ յօրինեալ են։

Յաւելուած մի բրած է նաև պատրաստուած զգեստներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն ճոխ է ալոյսամ, և իւր ընդարձակ արհեստանոցին շնորհիւ կրցանոյ կատարելապէս գոհացնել բոլոր իւր յաճախորդները նոյն ճաշակին ու բազմանոց համեմատ ի գործ դնելով, ինչ որ ապրանքին։ Կը գտնուին նաև մինչեւ 16 տարեկան աղայոց համար ամէն տեսակ զգեստներ բազմաթիւ խիստ չափաւոր գներով։ Կը ծախուին մեծ եւ փոքր քանակութեամբ

ՍԱԿԱԲԱՐՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՅ 101

MERVEILLEUSE DÉCOUVERTE!

Plus d'ASTHME, Plus de SUFFOCATIONS

Les Papiers, les Poudres, les Cigarettes, à base de narcotiques, calment momentanément vos souffrances épouvantables, mais vous tuent sûrement.

ASTHMATIQUES!

Le SEUL CURATIF de l'ASTHME, Le SEUL REMÈDE INOFFENSIF qui GUÉRIT, c'est la

LIQUEUR DE L'ÉTOILE

du Docteur Lecteur perfectionnée et préparée par Marie LECHAUX, Ph^{ne} de 1re, 164, r. Ste-Catherine, BORDEAUX

Une intéressante Notice, contenant tous les renseignements sur la médication et de nombreuses attestations de son efficacité, est envoyée gratis et franco à tous ceux qui la demandent.

DÉTAIL: Dans toutes les bonnes Pharmacies.

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ, ՆԿԱՐՏԻՑ ԵՒ ՕԺՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՎԻԷՆՆԱ

Գործողութիւնք 1889 Դեկտ. ամսուն

Այս ամսուան մէջ ստացուած և առաջարկուած են 844 նոր մուրհակներ (բոլիս) որք կը կազմեն ապահովագրեալ դրամագլուխ, Ֆր. 5.117.407·50

Բաժիններու գումար	»	432.287·03
Վճարեալ մահուանց առթիւ	»	296.100 —

1888 դեկտ. 31ին իրաչխաւորեալ հասոյթ, Ֆր. 88.469.460·35

Ամբողջութիւն ապահովագրեալ գումարաց, Ֆր. 434.449.824·71

Վճարեալ գումար » 152.322.584·88

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհանուր Գործակալութիւն Գ. ԼԻՈՆԷԼ ԿՈՆՏԻ,

Թիւնէլի հրապարակ, տուն Մայերի, երկրորդ յարկ. 27

Ընկերութեան ներկայացուցիչն է Գ. Ս. ԱՍԼԷՐ